

**UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA**

Brigita Zupančič

**EVANGELIJSKA PEDAGOGIKA:
JEZUS IN UČENEC V MARKOVEM
EVANGELIJU
DIPLOMSKO DELO**

Ljubljana, 2016

**UNIVERZA V LJUBLJANI
TEOLOŠKA FAKULTETA
VISOKOŠOLSKI STROKOVNI PROGRAM
TEOLOGIJA**

Brigita Zupančič

**EVANGELIJSKA PEDAGOGIKA:
JEZUS IN UČENEC V MARKOVEM
EVANGELIJU
DIPLOMSKO DELO**

Mentor:izr. prof. dr. Maksimilijan Matjaž

Ljubljana, 2016

Ko sama nisem znala, zmogla več naprej, ste prišli vsi Vi!
Hvala ti!

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV

Mr-Markov evangelij

Mt-Matejev evangelij

Lk-Lukov evangelij

Jn-Janezov evangelij

SP- Sveto pismo

KAZALO

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN OKRAJŠAV.....	IV
UVOD.....	1
1. KARAKTERIZACIJA OSEB V MARKOVEM EVANGELIJU.....	2
1.1 PREUČEVANJE STRANSKIH OSEB IN TEME UČENČEVSTVA.....	4
1.1.1 STRANSKE OSEBE V MARKU V KONTEKSTU UČENČEVSTVA.....	5
1.2 ANALIZIRANJE ENOTE Mr (8,22–10,52).....	9
1.2.1 ZAMEJITEV ENOTE GLEDE NA KRAJEVNA, OSEBNA IN ČASOVNA DOLOČILA TER TEMO.....	10
1.2.2 ČLENITEV IN STRUKURIRANJE ENOTE.....	14
1.2.3 OZDRAVLJENJE SLEPEGA ČLOVEKA IZ BETSAJDE IN BERAČA BARTIMAJA IZ JERIHE TER KONEC JEZUSOVEGA UČENJA	17
1.2.5 DRŽA MARKOVSKIH ŽENA SPROSTI MOČ V GOSPODU	19
2. KARAKTERIZACIJA PETRA	22
2.1 ZGODBA O PETROVI ZATAJITVI Mr (14,66-72)	24
2.2 PETER IN TEORIJA NAVEZANOSTI.....	26
3. PROUČEVANJE RAZVOJA ODRASLE ODZIVNOSTI IN INTRAPSIHIČNE PODOBE BOGA V KONTEKSTU UČENČEVSTVA »KARIERA IZ STRASTI«.....	29
3.1 TEORIJA NAVEZANOSTI	30
3.1.1 TIP NAVEZANOSTI IN TEMELJI ČLOVEKOVE PSIHIČNE STRUKTURE	31
3.2 INTRAPSIHIČNA PODOBA BOGA IN RELIGIOZNO IZKUSTVO V ODRASLOSTI ...	40
3.3 POKLICNA DRUŽINSKA DEDIŠČINA ALI KARIERNI DNK.....	44
SKLEP	49
POVZETEK.....	50
KLJUČNE BESEDE.....	51
SUMMARY	52
KEYWORDS.....	53
REFERENCE.....	54

UVOD

Vprašanje učenčevstva v Markovem evangeliju je najpomembnejša tema, ki sooblikuje glavno temo evangelija, ki je razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus. To je tudi glavna tema naše raziskovalne naloge, kjer želimo na podlagi razčlenjevanja, strukturiranja in analiziranja osrednje enote o učenčevstvu (Mr 8,22–10,52) raziskovati odzivnost oseb v različnih medosebnih odnosih in ugotavljanje njihovih karakternih značilnosti.

V prvem poglavju si bomo ogledali odzivnost oseb v Evangeliju po Marku in njihove interakcije v konkretnih zgodbah v kontekstu enote učenčevstva (8,22–10,52) in glavne teme razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus. Pri tem se bomo opirali na načela preučevanja Markovega evangelija po Williamsu in na osnovno eksegetsko analizo in s tem zaokrožili razčlenjevanje in strukturiranje enote v teoriji navezanosti in intrapsihični podobi Boga v kontekstu učenčevstva stranskih oseb. Ker ima apostol Peter v tem kontekstu posebno mesto, bo v drugem poglavju njegova vloga še dodatno analizirana.

Tretje poglavje razlaga vpliv teorije navezanosti na odraslo odzivnost, intrapsihično podobo Boga in »kariero iz strasti«. Razložili bomo tiste temeljne elemente in mehanizme, ki jih prepoznamo v temi učenčevstva ter odsev poklica učenca v poklicni družinski dediščini in iskanju temeljev za kariero iz strasti.

Četrto poglavje se dotika človekove narodne zavesti. Z opiranjem na teorijo navezanosti, odrasle odzivnosti in intrapsihično podobo Boga, bomo iskali odsev za intrapsihično podobo domovine kot dobre matere. V sklepu našega dela bomo povezali temo učenčevstva s teorijo navezanosti, odraslo odzivnostjo z intrapsihično podobo Boga in domovine s poklicno družinsko dediščino. Kaj omogoča to izjemno simbiozo?

1. KARAKTERIZACIJA OSEB V MARKOVEM EVANGELIJU

Evangelij po Marku je bil dolga leta v senci ostalih treh evangelijev. Z razcvetom literarnega in zgodovinskega raziskovanja Svetega pisma, pa se je na začetku prejšnjega stoletja zanimanje zanj povečalo in je danes verjetno eno najbolj proučevanih svetopisemskih besedil. Vzrok za to gre iskati v ponovnem odkritju njegove zgodovinske, literarne in teološke vrednosti. (Matjaž 2015, 39)

Zadnjih dvajset let pa je posebno mesto zavzela literarna raziskava značaja in karakterizacije evangelijev ter novi metodološki pristopi proučevanja Markovega evangelija (Merenlahti in Hakola 2004, 13).

S karakterizacijo oseb po Williamsu dobimo skupino oseb v Markovem evangeliju, ki nastopajo poleg učencev; to so še Jezusovi nasprotniki in množica ter številne posamezne osebe. Nekateri od njih, kot sta npr. Andrej in Peter, so učenci, medtem ko drugi, kot sta veliki duhovnik in Pilat, Jezusu nasprotujejo (Williams 2002, 11) in tudi religiozne skupine, kot so farizeji.

Veliko je stranskih oseb, ki se pojavijo v posameznih prizorih ob srečanju z Jezusom, po prizoru pa navadno izginijo iz pripovedi. Ta skupina ne spada niti med Jezusove učence, niti med Njegove nasprotnike. To so posamezne osebe, ki prihajajo iz množice in pripadajo neimenovani skupini ljudi, ki spremljajo Jezusa in niso bile posebej poklicane in pooblašene, da bi bili Jezusovi učenci, niti se niso priključili političnim in religioznim skupinam, ki so Jezusu nasprotovale in so ga želele uničiti. Nekateri, kot npr. gobavec, krvaveča žena ali slepi Bartimaj, pridejo k njemu po pomoč, drugi, npr. uboga vdova, pa služijo za ponazoritev Jezusovega nauka. (11)

Z določevanjem karakterizacije oseb v Markovem evangeliju ugotavljamo karakteristični stil oseb, na podlagi odzivnosti oseb s pripadajočimi tipi navezanosti v zgodbah o Jezusu in njegovi interakciji s svojimi učenci in stranskimi osebami. Karakter označuje značaj človeka kot posameznika v odnosu do sebe, ljudi, Boga in okolja oziroma sveta.

Karakter v Evangeliju po Marku je kot osebnosti stil odzivnosti oseb in vzor, zavestnega motiviranega vedenja, podrejenega Njegovim idealom.

Markov evangelij vključuje dvaindvajset odlomkov, ki predstavljajo stranske osebe iz množice in interakcije z Jezusom (11) in dvanajst zgodb zdravilnega tipa po David Rohad (Merenlahti in Hakola 2004, 62-72). Po Malbonovi so stranske osebe ključne pri razumevanju Marka; kar on želi povedati o učenčevstvu, se ne nanaša samo na učence ampak tudi na stranske osebe. Učenčevstvo pomeni slediti Jezusu. (Williams 2002, 11)

Pripovedni tok Markovega evangelija usmerjata dve temeljni vprašanji: kdo je Jezus in kdo je njegov učenec. Razodevanje skrivnosti Jezusove osebe je osrednja vsebina oz. tema celotnega evangelija. Evangelij želi biti klic in vabilo k vstopu na pot, na kateri bo bralec odkrival skrivnost Jezusove osebe. In ob njej postajal učenec. (Matjaž 2015, 39)

Po Williamsu obstajajo določena načela, ki nam pomagajo pri proučevanju Evangelija po Marku. Prvo načelo pravi, da je Markov evangelij pripoved, to pomeni, da gre za pripovedovanje niza dogodkov in nič manj zgodovinska pripoved. Evangeliji niso teološke razprave ampak so pripovedi in jih najboljše razumemo, če jih tako tudi obravnavamo. To velja tudi za analizo teološke teme učenčevstva, saj uporablja Marko za prikaz svojega stališča o hoji za Jezusom pripovedne značilnosti, kot sta zgodba in karakterizacija (Williams 2002, 11-12), ki je karakteristična značilnost stranskih oseb na podlagi njihove odzivnosti v zgodbah o Jezusom, s pripadajočimi tipi navezanosti.

Drugo načelo zahteva, da mora biti evangelij upoštevan kot celota. Vsak posamezni tekst mora biti postavljen v kontekst celote in vsak vidik posameznega teksta, je pomemben za razumevanje Markove perspektive (12).

Tretje načelo pravi, da mora biti razlagalec pozoren na zaporednost pripovedi in sicer na Markov red predstavitve. Pripoved je bolj pot kot pa slika. Pripoved ni nekaj prostorskega, kar lahko v vsakem trenutku vidimo kot celoto. Marko pripoved pripoveduje v zaporedju, z začetkom, vrhuncem in razpletom ter popelje bralca skozi zgodbo korak za korakom z zapletanjem in preobračanjem zgodbe. Narativna metoda raziskovanja, mora slediti Markovemu redu postavitve v analizi odnosov med stranskimi osebami in temo učenčevstva (12).

Četrto načelo je pozornost na govorniško funkcijo Markovega evangelija. Marko ni zapisal evangelijske pripovedi samo zato, da bi prenesel zgodovinske informacije, teološke ideje ali dobro zasnovano zgodbo. Z evangelijem je želel vspodbuditi svoje bralce, da bi sledili Jezusu in živeli po njegovem nauku. Markov evangelij je poziv postati učenec. Prava interpretacija Marka ne sme zasenčiti njegovega govorniškega namena, ampak mora prenesti njegovo sporočilo na način, ki bo izpostavil Jezusov poziv k hoji za njim (12).

Marko je poleg opisa učencev vključil tudi številne stranske osebe, katere so brezpogojno sledile Jezusu in živele v skladu z njegovim naukom. Ravno zaradi tega je proučevanje stranskih oseb in njihove interakcije z Jezusom pomembno za razumevanje Markovega pogleda na učenčevstvo in določevanje njihovega karakteristične značilnosti.

1.1 PREUČEVANJE STRANSKIH OSEB IN TEME UČENČEVSTVA

Kako naj se razlagalec približa preučevanju teološke teme učenčevstva v Markovem evangeliju (Williams, 2002, 11) in vprašanja postati Njegov učenec?

Pripovedni tok Markovega evangelija usmerjata dve temeljni vprašanji: kdo je Jezus in kdo je njegov učenec. Razodevanje skrivnosti Jezusove osebe je osrednja vsebina oz. tema

celotnega evangelija. Značilna vsebina, jasni cilj, to je vera v Jezusa, ki je polnost Božjega odrešenjskega načrta, je odločilen tudi način, kako je vsebina opisana in kako jo evangelij po Marku predstavi. Evangelij želi biti klic in vabilo k vstopu na pot, na kateri bo bralec odkrival skrivnost Jezusove osebe. In ob njej postal učenec in pričevalec. (Matjaž 2015, 39)

Willmas navaja Malbonovo, ki izjavlja, da učenčevstvo pomeni slediti Jezusu in živeti po njegovem nauku oziroma glavni motiv Markovega evangelija. Kar želi Marko povedati o učenčevstvu se ne nanaša samo na učence ampak tudi na ostale stranske osebe v Mr, ki se srečujejo z zahtevo, brezpogojno slediti Jezusu (11).

1.1.1 STRANSKE OSEBE V MARKU V KONTEKSTU UČENČEVSTVA

Marko je poleg opisa učencev vključil tudi številne stranske osebe, katere so brezpogojno sledile Jezusu in živele v skladu z njegovim naukom. Ravno zaradi tega je proučevanje stranskih oseb in njihove interakcije z Jezusom pomembno za razumevanje Markovega pogleda na učenčevstvo in določevanje njihovega karakteristične značilnosti. Karakter v evangeliju je osebnostna značilnost oseb v Evangeliju po Marku in vzor, zavestnega motiviranega vedenja, podrejenega Njegovim idealom.

Marko gradi karakterje stranskih oseb v treh stopnjah: v poglavjih, ki obravnavajo Jezusovo delovanje v Galileji in njegovo pot v Jeruzalem (1,1–10,45) kot ponižne prosilce, kot tiste, ki pridejo k Jezusu in prosijo za Njegovo pomoč. (Williams 2002, 12)

Na drugi stopnji, ki se začne z vstopom Bartimaja ob koncu desetega poglavja, kot konec Jezusovega učenja oziroma konec teološke teme učenčevstva in se nadaljuje skozi Jezusovo smrt in njegov pogreb (10,46–16,7) imajo stranske osebe funkcijo vzora, pozitivnega zgleda tega, kaj pomeni hoditi za Jezusom in sprejeti Njegov nauk in vrednote. (12)

Tretja stopnja ni širši odlomek ampak zasuk dogodkov ob zaključku Markove evangelijske pripovedi (16,8), pa so predstavljene stranske osebe kot negativni primer, kot zgledi neuspeha in neposlušnosti.(11-12)

Karakter je kot osebnosti stil odzivnosti oseb v evangeliju po Marku in vzor, zavestnega motiviranega vedenja, podrejenega Njegovim idealom, ki označuje Jezusovega učenca in stranskih oseb, kot pozitivni zgled, kaj pomeni hoditi za Njim, sprejeti njegove vrednote in ideale.

S prikazom slepega Bartimaja ob koncu teološke teme učenčevstva (8,22–10,52), in s tem konec Jezusovega učenja, ki se nadaljuje kot Jezusova smrt in njegov pogreb (10,46–16,7) vstopi karakturna značilnost, ki ima funkcijo vzora. Vzor zavestnega motiviranega vedenja, podrejenega Njegovim idealom, ki označuje Jezusovega učenca in stranske osebe, kot pozitivni zgled tudi s prikazom Simona iz Cirene, Jožefa iz Arimitreje, Marije Magdalene in stotnika pod križem, in ženami, ki so gledale od daleč.

Pozitivni zgled stranskih oseb Marko razvije po tretji napovedi trpljenja, smrti in vstajenja, šele po padcu njegovih učencev (Peter ga zataji, Juda izda) in po krizi vere stranskih oseb (dečkov oče prosi za vero, beg žena). Še več, žene postanejo prve »poslanke apostolov« (Fausti 2005, 48), ki se prikažejo po Marku kot »Boga boječe« žene, prejele so angelovo naročilo (prisotnost Boga) Petru in ostalim, ki pa ga niso zmogle izvršiti zaradi strahu (v evangeliju po Marku).

Pomenljivo je, da se mora sporočilo prenesti Petru in ostalim (svetu). Tudi vsem nam, vse do današnjega časa in naprej. Evangelij po Maku ni posredoval informacije o premaganem strahu žena in tako bralca pusti v bralčevi radovednosti. O vročenem sporočilo žena Njegovim učencem in Petru izvemo iz Petrovega teku pred ženami (Lu 24, 12).

Strah in beg sta največji oviri skozi celotni evangelij po Marku, kot tudi največja ovira bralca, ki želi hoditi po poti za Njim. Raziskovalec (sledilec) iz različnih časov in okolij ostaneta pred odprtim vabilom, tako kot (markovske) žene pred praznim grobom.

Evangelist like stranskih oseb skrbno osvetli z igro kontrastov. Z preučevanjem, analiziranjem Mr in le teh smo ugotovili, da je igra s kontrasti zelo priljubljen prijem pisatelja evangelija. Kadar hoče evangelist izpostaviti ali poudariti določen vidik ali nauk posamezne zgodbe v kontekstu učenčevstva in globalne teme razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus, uporabi kontrast, npr. ob bok slepega človeka postavi vero žene ali pa po padcu Njegovih učencev, se bliža kriza vere stranskih oseb v nerazumevanju, strahu in nazadnje begu žena.

V poglavjih 4–8 Marko predstavi stranske osebe kot figure v kontrastu z učenci. Med tem ko se učenci odzivajo na Jezusa z naraščajočim nerazumevanjem in pomanjkanjem zaupanja, prosilci se odzovejo z vero in razumevanjem s prizorom Jezusa s svojimi učenci v čolnu po Galilejskem morju, kontrast med držo njegovih učencev in držo stranskih oseb. Jezus ne uspe ozdraviti učencev njihove duhovne brezčutnosti, do čim zmore premagati fizično gluhosto in slepoto (Williams 2002, 13-14).

Motiv uporabe igre kontrastov je morda v tem, ker želi Marko na posebno efektiven način prenesti Jezusovo sporočilo, nauk zgodbe ali osvetlitev nekega eksistencialnega vidika iz življenja osebe z vsemi njenimi barvitimi afekti in odzivi, ki se brez težav vtisnejo v človekov spomin. Lahko rečemo, da evangelist prikazuje, razlaga in opisuje v zameno za natančen odgovor, kdo je Jezusov učenec. Še več, za sam odgovor evangelist uporabi koncentrično strukturo, odgovor postavi na sam konec evangelija in ga poveže z njegovim začetkom. S tem doseže, da je bralec v nenehnem pričakovanju odgovora vse do konca evangelija in ko že pričakuje končni odgovor o skrivnosti razodevanja osebe Jezus Kristus ga evangelist popelje na sam začetek evangelija, kjer bralec sedaj eksaktno najde odgovor v vrstici (Mr .1,1).

V osrednjem delu Markovega evangelija (8,27–10,45) učenci še vedno ne razumejo in ne sprejmejo podobe trpečega Mesije, Jezus je ozdravil slepega v Betsajdi (8,22-26) z drugim dotikom, kljub ponovljenim Jezusovim navodilom učenci še ne vidijo jasno. Učenci v tem delu niso zgled, kot tudi niso zgled stranske osebe, ki se bori z vero in ne želijo slediti.

Jezus kot Sin človekov bo moral veliko pretrpeti in biti umorjen, zato morajo biti tudi tisti, ki mu bodo sledili, pripravljene na darovanje in odpoved samemu sebi. Tudi Sin človekov »ni prišel, da bi mu služili, ampak, da bi daroval svoje življenje za mnoge« (10,45). Marko se v tem delu vzdrži sklicevanja na druge vzore, tako da ne bi nič odvrnilo pozornosti od Jezusovega zgleda. Biti učenec, je neločljivo povezano s pripravljenostjo trpljenja in služiti bližnjemu. (Williams 2002, 15).

V poglavjih 11–13 Marko organizira pripovedi okoli Jezusovega delovanja v templju v treh zaporednih dneh. Sredi polemik, ki jih je imel Jezus tretji dan v templju, se pojavita dve novi stranski osebi, modri pismouk (12,28-34) in uboga vdova (12,41-44). Jezus oba pohvali, ker živita po njegovih idealih. Modri pismouk je Jezusu všeč zaradi njegove odprtosti, ki jo pokaže s tem, da vpraša po glavni zapovedi in sprejme Jezusov odgovor. Jezus v pismouku prepozna razpoložljivost za Božjo voljo in s tem za Božje kraljestvo. Prav tako Jezus pokaže na požrtvovalni dar uboge vdove »s prstom« in jo pohvali. Modri pismouk se je strinjal z Jezusom glede pomembnosti zapovedi, ljubiti Boga z vsem srcem, z vsem mišljenjem in z vso močjo (12,30), uboga vdova pa je bila predstavljena kot primer takega iskrenega odgovora Bogu. Pismouk in uboga vdova sta naprotje bogatemu mladeniču, ki ima plitko razumevanje Božjih zapovedi in ne želi vstopiti v Božje kraljestvo kot modri pismouk, ki pokaže globlje razumevanje zapovedi in je odprt za Božje kraljestvo . (Williams 2002, 16)

V 14. poglavju učenci iz nerazumevanja preidejo v neuspeh. Večkratna njihova zadrega glede Jezusove napovedi , da bodo morali sprejeti njegov križ. Pripoved se zaključi s padcem Njegovih učencev, Juda ga izda, Peter ga zataji, vsi do zadnjega se razbežijo. S tem dejanjem se izpostavi izrazitejši kontrast med karakterističnimi značilnostmi in odzivnostjo Njegovih učencev in stranskih oseb. Stranske osebe izpolnijo dolžnosti in naloge, katere bi morali izpolniti Njegovi učenci, pa jih ne, ker v odločilnem trenutku ne izpolnijo nalog ki so jih sprejeli s poklicem. Na to opomni bralce in učence dejanje Simona iz Cirene, čeprav prisiljen, nese križ (15,21). Tudi stotnik pod križem izpolnjuje vlogo učencev, ko ob njegovem trpljenju in smrti prizna, da je Jezus resnično Božj sin (15,39).

Čeprav so Jezusovi učenci prepoznali Njegovo mesijansko identiteto, ne morejo sprejeti njegove odločitve za križ. (16)

Markova predstavitev stranskih oseb je tako poziv kot opomin. Marko opominja, da Jezusove zahteve, ki se postavljajo pred učenca niso lahke. Strah in nepokorščina sta možni oviri za vsakogar, ki se poda na pot za Jezusom. Vendar vsakega učenca, ki ponovno obudi spomin na Jezusove obljube, ki se torej ponovno odloči za Njegovo pot, pričaka zagotovilo, ki so ga prejele žene ob praznem grobu: »Toda pojdite in povejte njegovim učencem in Petru: »Pred vami pojde v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel« (16,7).

1.2 ANALIZIRANJE ENOTE Mr (8,22–10,52)

Z analiziranjem osrednje enote učenčevstvu (Mr 8,22–10,52) želimo raziskovati odzivnost oseb v različnih medosebnih odnosih in ugotavljati njihove karakteristične značilnosti na podlagi razčlenjevanja, strukturiranja in analiziranja. same enote (8,22–10,52) in njenega širšega konteksta. Njeno interpretacijo in aktualizacijo bomo skušali razviti z naslovi in sicer: Ozdravljenje slepega človeka in konec Jezusovega učenja, Odzivnost v nerazumevanju Jezusovega učenca in Drža markovskih žena sprosti moč v Gospodu.

Preko barvito opisanih zgodb in interpersonalnih odnosov ter interakcij pisatelj evangelija posreduje veliko informacij in evangelijskega materiala za naše raziskovanje z vidika teorije navezanosti/teorije odrasle odzivnosti in vidika raziskovanje družinskega poklicnega DNK (Travnikar 2013, 43) ter oblikovanja karierne poti v Mr v kontekstu učenčevstva. Iskali bomo sintezo učenčevstva po Markovem evangeliju s teorijo navezanosti/odraslo odzivnostjo in »kariernim DNK« (Yaffa-Yani 2009, 59) oseb v Mr.

S pomočjo korakov eksegetske analize in upoštevanjem glavnih načel po Williamsu, bomo skozi teorijo navezanosti poskušali dodatno osvetliti evangelistov namen pisanja evangelija. Posodobljeno vrednotenje Markovega evangelija kliče slehernika, k vrednotenju »učenca«, »učenčevstva« v kulturi iz katere »sledilec« raziskovalec izhaja in k vrednotenju

prvotnega namena in cilja Mr, ker v njem zasledimo (stopinje) teorije navezanosti. Teorija navezanosti globalno izhaja iz stališča, da smo ljudje evolucijsko gledano socialna bitja in za svoje preživetje nujno potrebujemo tesne čustvene vezi z ljudmi, ki so nam blizu (Erzar in Kompan Erzar 2011, 219) in s tem se »sledilcu«, sodobnemu preučevalcu rodi novo upanje, upanje v svetu krize odnosov in vrednot. Z upoštevanjem konkretnega prostora, časa in pomembnih oseb se skozi evangelistovo stališče odpira dimenzija »poti« in motiv teorije odrasle odzivnosti, ki ima korenine v otroški navezanosti, v kontekstu teološke teme učenčevstva in glavne teme razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus.

1.2.1 ZAMEJITEV ENOTE GLEDE NA KRAJEVNA, OSEBNA IN ČASOVNA DOLOČILA TER TEMO

Najpomembnejše tema je tema vprašanja učenčevstva (8,22–10, 52), ki sooblikuje glavno temo evangelija, ki je razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus (1,1) v enoti s temami konkretnih zgodb znotraj same enote in v njenem širšem kontekstu. Zamejitev enote (8,22–10,52) glede na temo, ki je učenčevstvo preko vprašanja »Kdo sem?« se ukvarja z vprašanjem vprašanje Jezusove identitete, identitete Njegovega učenca in identitete »sledilca« z jasnim pravilom učenčevstva » Ni prišel da bi mu stregli, ampak da bi stregel in dal svoje življenje za odkupnino za mnoge.« (10,43-45),tako kot je bil Jezus, tako mora biti učenec. Z definicijo učenca (8,34) in narava učenja (8,34–9,1).

Širši okvir glede na glavno temo evangelija,ki je razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus temo (1,1) preko vprašanj »Kaj je to? Kdo je ta? Koga iščete?« se nam postopoma razodeva skrivnost osebe Jezus Kristus.

Drugi korak. Z zamejitvijo enote učenčevstva (8,22–10,52) glede na krajevna določila opazimo utrjena eksegetska stališča, da je evangelij bolj pot kot slika, v okviru delovanja med Galilejo in Jeruzalemom in sicer izven Galileje, onkraj Galilejskega jezera, Dalamutskih krajev ter na poti v Betsajdo.

Tretji korak. Na osnovi določevanja ekspozicijskih vrstic opazimo, da evangelist navadno uporablja nedoločeno časovno določilo in v omenjeni enoti je najbolj eksplicitno omenjen določen čas »šest dni« v ekspozicijski vrstici spremenjenja na gori (9,2), ki je umeščena v ožji okvir poti, od Betsajde do Jerihe, ki je del daljšega dela potovanja, na poti v Betsajdo in Jeruzalem.

Z eksegetskim korakom določevanja osebnih določil v enoti (8,22–10,52) pod vidikom odzivnosti oseb v Mr v zasebnem in javnem srečanju pa smo pozorni na Jezusove interakcije z osebami v tej enoti. Na podlagi tega zamejimo enoto glede na osebna določila, ki ima svoj začetek v Jezusovi ozdravitvi slepega v Betsajdi (8,22-26) in ima funkcijo zdravljenja v zasebnem srečanju v enoti, h krati je edino Jezusovo zasebno srečanje na delu poti (8,22–10,52). Z ozdravitvijo slepega berača Bartimaja (10,46-52), ki je konec Jezusovega učenja in konec naše teološke teme učenčevstva s funkcijo zdravljenja v javnem srečanju in odprtim vabilom v Jeruzalem, ker Jezus želi ozdraviti slepega Bartimaja še beračenja.

Izpostavili bomo interakcijo med Jezusom in Petrom v javnem srečanju v zgodbi, ko Peter graja Jezusa v prvi Jezusovi napovedi trpljenja smrti in vstajenja (8,31-38). Interakcija med Jezusom in Petrom je pomembna zato, ker Jezus obrne pogled s Petra na Njegove učence in graja Petra (8,33), tudi učenci še ne razmišljajo po Božje ampak po človeško (Matjaž, 2015, 81). Graja je namenjena vsem nam, Jezus pokliče množico skupaj z učenci (8,34), in zaključí z definicijo učenca (8,34) in naravo učenja (9,1) kot odgovor na definicijo učenca (8,34). .Preusmeritev pogleda, da sporočilu neskončnost za vse čase in vse sledilce in proučevalce Mr.

S Petrovega vidika in vidika teorije odrasle odzivnosti pa v zgodbi opazimo kompulzivno ponavljanje, ki ga bomo posebej omenili v zadnjem delu naloge. Peter tem incidentu, (8,33-35) postal previden, strah ga je, da bi ponovno povedal kaj napačnega, zato molči vse do gore Jezusovega spremenjenja(strah pred zapuščenostjo). Mine celih šest dni, ko se Peter ponovno oglasi v svoji zmedenosti (9,5) zaradi prisotnosti strahu po dogodku Jezusovega spremenjenja. Po tem dogodku, se Peter skupaj z Jakobom in Janezom ozrle

okrog in videli so, da so sami. Zaradi globokega notranjega vtisa Peter ponovno obmolnil vse do vse do zgodbe o vprašanju bogastva (10, 17-31). Peter ne bi bil Peter če se ne bi oglasil (10,28), ker pa oni so res vse zapustili in šli naprej za njim (10,28). Jezus Petru ponovno odgovori posredno, ko je neposredno odgovori vsem nam, »resnično povem vam«.(10,29-31) To je za Petra preveč in Peter spet obmolne

Stopnjevanje v nerazumevanju Jezusove ideje se nadaljuje v tretjo Jezusovo napovedi trpljenja smrti in vstajenja (10,32-33) s poudarkom, da sedaj Jezus hodi pred svojimi učenci. Sedaj so učenci usidrani v svoji vlogi, nasprotno od vloge, ko se učenec (Peter) postavi pred vlogo učitelja (8,32; 9,5).

Jeza in bes blokirata Petrovo razmišljanje Petrove interakcije z Jezusom, ki so posledica že neke prekinitve odnosa ali globokega konflikta. Posledica neke žalosti, zaradi nerazumljive izgube iz njegove osebne zgodovine, ki jo konkretno aplicira preko strahu na Jezusovo izgubo. Jezus ponovno odgovori Petru posredno, ko neposredno odgovori vsem nam, »resnično povem vam«. To je bilo za občutljivega Petra preveč. Peter ima očitno težave s komunikacijo. Po nasilni prekinitvi stika, dolgo molči. Korenine takšnega načina odrasle odzivnosti najdemo v zgodnjem otroštvu.

Po Sternu se ta dinamika odvija med iskanjem očesnega stika med materjo in dojenčkom, npr. če mati zna otroka vspodbuditi k nadaljevanju hranjenja ali k igri. Pomembno je, da mati ne pusti otroka samega. Predvidevamo lahko glede na Sternovo raziskavo malčkov, da Petrova mati ni znala ali zmogla, znala vspodbuditi malega Petra k ponovnemu iskanju stika po prekinitvi (iskanje očesnega stika, nadaljevanje igre). Peter morda ni imel stika s svojo materjo zaradi njene neodzivnosti, morda je celo odšla ali umrla. Evangelisti ne omenjajo nje, temveč le Petrovo taščo.

Kaj pa odnos Peter in njegov oče? Oče je bil ribič. Zdi se, da ni znal poiskati Petra, ko se je vrnil z morja. Puščal ga je v njegovem strahu, jezi in tesnobi. Tudi v tej zgodbi Jezus obrne pogled s Petra na vse nas, čeprav je imel drug namen. V Petru so se odprle stare rane, prebudila so se stara občutja z vidika teorije odrasle odzivnosti. Peter se je zavil v molk.

Sramu pred učenci in množico je bilo zanj preveč. Še več, sedaj je bil izpostavljen ocenjevanju množice, ocenjevanju »sledilcev« in raziskovalcem sodobnega časa, brez varnosti, ki jo lahko da le oče. Jezus se odziva na način, na kakršnega so se že pomembni ljudje v njegovi osebni zgodovini in zato mu Peter le s težavo sledi vse do dvorišča velikega duhovnika, ki pa je že izven naše enote o učenčevstvu. Skozi vidik odrasle teorije odzivnosti se Peter ni znal ali zmoget odzvati drugače kot se je. Ni imel druge možnosti. Ni poznal drugega orodja kot molk.

V kolikor zgodbo o Petrovem grajanju Jezusa apliciramo na Petrovo poklicno družinsko dediščino lahko z gotovostjo trdimo, da so na njegovi novi poklicni poti največji ovire travma, zagrenjenost, jeza in molk. Ob teh afektih se možgani zaprejo, spomin izgine in človek obstoji na svoji poklicni poti kot paraliziran (Yaffe-Yanai 2009, 88). Petra iz poklicne paraliziranosti prebudi Jezusov klic na obali Galilejskega jezera (1,16-20) Do Jezusovega klica je bil Peter ujet v čustveno in finančno stisko družinske dediščine. Petru so se po Jezusovem klicu odprla nova vrata kariere, lahko rečemo da po uvajalni poti z Jezusom celo razvil kariero učenca iz strasti. Jezusova podpora mu je pomagala do uresničitve zamisli biti Njegov učenec. Ti si Peter skala in na tej skali bom sezidal Cerkev (Mt 16, 18) poroča šele evangelist Matej. To pomeni, da je Jezus prepoznal v Petru poklicni gen učitelja že na obali Galilejskega jezera. Jezus je Petru napovedal zgodbo o uspehu na poklicni poti in Peter je to vedel. Vedela sta oba.

V procesu vzajemnega preoblikovanja sta lahko na poti prekinila in preoblikovala verigo poklicne družinske dediščine (Yaffe-Yanai 2009, 57) in sta se strastjo ter zagonom podala na novo pustolovščino, katera ni bila več prisila in nuja za preživetje očetov ribolov in očetova tesarska delavnica. V tretji Jezusovi napovedi (10,32-34) se skrivajo sledi dekodiranja genetske družinske kode (Yaffe-Yanai 2009, 59), čeprav Jezusove napovedi niso bile pozitivno sprejete s strani Njegovih učencev. Njegovim učencem uspe šele v tretji napovedi hoditi za Njim (10,32-34). Jezus jim dopušča iskanje in svobodno odločitev To je začeti proces dekodiranja družinskega poklicnega gena posameznika in uresničevanje kariere učenca iz strasti.

Nezavedanje vplivov iz preteklosti onemogoči našo sposobnost, da bi uvideli novo izbiro in priložnost (Yaffe-Yanai 2009, 61). Čeprav ni videti neposredne povezave s Jezusovo napovedjo trpljenja smrti in vstajenja iz strasti ima globlji pomen in odsev v spreminjanju družinskega poklicnega DNK Njegovih učencev, ker se je skupaj z njimi, na poti v Jeruzalem oblikujejo, ker bodo delovali kot Njegovi učenci, ko bo On dejansko trpel, umrl in vstal od mrtvih.

1.2.2 ČLENITEV IN STRUKURIRANJE ENOTE

Drugo glavno načelo zahteva, da mora biti evangelij upoštevan kot celota, posamezni tekst mora biti postavljen v kontekst celote in drugim korakom eksegetske analize, ki se ukvarja s členitvijo in strukturiranjem bomo skušali poiskati napetostni lok enote z določitvijo ekspozicijskih vrstic enote (8,22–10,52), ki so v 8,22-23; 8,27-28; 9,2; 9,9; 9,14-18; 9,30-31; 10,17; 10,32-33 in v10,46-47.

V kolikor členimo enoto (8,22–10,52) glede na pravilo učenčevstva (10,43-45), lahko določimo ekspozicijsko vrstico v 9,33-34. Prišli so v Kafarnaum in bil je v hiši, sklepamo da je to Kafarnaumska hiša. Nedoločen čas je značilnost pisatelja Markovega evangelija, sklepamo po spremenjenju na Gori. Tema obravnava vprašanje sprejemanja položaja (učenci so med seboj razpravljali kdo je največji, ker mu odgovorijo z molkom na vprašanje, Jezus postavi otroka mednje), otrok postavljen kot model sprejemanja, pomembna tema za učenčevstvo, ki je kasneje razvita v pravilo učenčevstva (10,43-45).

V kolikor členimo enoto o učenčevstvu (8,22–10,52) glede na temo sprejemanja v enoti (9,35–10,16) se nam izpostavita dve posredni ekspozicijski vrstici glede na temo sprejemanja in sicer vrstica v 9,33 (prišli so v Kafarnaum) in v vrstici 10,1 (od tam je prišel v judejsko pokrajino na drugo stran Jordana...), glavna ekspozicijska vrstica glede na temo sprejemanja je 10,13 iz katere izvemo, da so mu prinašali otroke. Predvidevamo lahko, iz posrednih ekspozicijskih vrstic i 9,33 in 10,1 da se zgodba razvija na dvorišču Kafarnaumske hiše na drugi strani Jordana, v Judejski pokrajini po spremenjenju na Gori.

Nedoločen čas je značilnost pisatelja Markovega evangelija. Tema obdeluje vprašanje sprejemanja Božjega kraljestva, v odgovor je postavljen otrok kot model sprejemanja po Mr.

Značilnost enote (9,35–10,16) glede na temo sprejemanja je , da ima vrinjene odlomke in sicer (9,38–10,12) , v katerih pisatelj evangelija razvija zgodbe po drugi Jezusovi napovedi trpljenja, smrti in vstajenja, zgodbe spretno zapleta, preobrača z vprašanji o izganjanju demonov, o skušnjavah, o ločitvi in razplete z blagoslavljanjem otrok v 10,15-16, ko vzame otroka kot model sprejemanja in spretno aplicira na Božje kraljestvo.

Izpostavili bomo še eno posebnost v enoti o učenčevstvu (8,22–10,52) in sicer odlomek o bogastvu in hoji za Jezusom (10,17-31). Posebnost odlomka je možna delitev na tri dele glede na temo o vprašanju bogastva in sicer na 10,17-22; 10,23-27 in 10,28-31. Z določitvijo skupne ekspozicijske vrstice v 10,17 med drugo in tretjo Jezusovo napovedjo trpljenja, smrti in vstajenja. Čas dogajanja je nedoločen, vendar sklepamo, da se je to dogajalo po spremenjenju na gori.

Zamejitev odlomka glede na osebna določila v 10,17-22, v interakciji med Jezusom in bogatašem, za katerega izvemo šele pozneje. V vrsticah 10,23-27 Jezus obrne pogled z bogataša na učence in jih poimenuje »otroci« ter v 10,25 v prispodobi razloži pomen narave učenčevstva. V tretjem delu (10,28-31) pa se zgodba preobrne in razplete v interakciji Jezusa s Petrom. Lahko bi odhajali iz Kafarnaumske hiše? Čas ni eksplicitno naveden. Minimalistični podatki za zamejitev odlomka dodatno osvetlijo sporočilo zgodbe. V tretjem delu se je končno oglasil Peter, ki je molčal vse od spremenitve na gori. Peter ne bi bil Peter, če bi molčal ob tako pomembnem vprašanju, kot je bogastvo, ker so učenci že zapustili vse in so šli za Njim. Jezus jim odgovori v vrstici 10,28 in razloži, da tega niso naredili zaradi njega. Še več, prejeli so več kot so pričakovali, samo oni tega še ne zmorejo doumeti.

Z vidika teorije odrasle odzivnosti se bomo naslonili na Jezusov pogled. Kot smo s členitvijo ugotovili, se v prvem delu odlomka (10,17-22) zgodba razvija v interakciji med

Jezusom in bogatim človekom. Da je bil človek bogat, izvemo iz naprej razvijajoče se zgodbe. Jezus se ozre vanj, ga začuti in ga vzljubi. Ker bogataš ni zmožel izpolniti zadnjega Jezusovega pravila, je odšel. Bogastvo je nepremostljiva ovira na poti za njim. Sedaj v 10,23-27 Jezus obrne pogled na vse učence, med katerimi je bil tudi nemi Peter. Sedaj je interakcija med Jezusom in učenci globlja, bolj empatična, bolj odraslo odzivna. Jezus je učencem razlagal naprej, ker jih je bil sposoben začutiti v njihovem nerazumevanju bistva učenčevstva, ki pa je posredno povezano z bistvom samega učenca, pa čeprav na prvi pogled ni videti tako. Ko jih Jezus nagovori: »Otroci, kako težko je priti v Božje Kraljestvo!«(10,24) jim je s tem povedal, da jih je vzljubil z vso očetovsko ljubeznijo in jim je razlagal naprej, kot bi oče razlagal svojemu nevednemu otroku. Kljub temu, da je Jezus vložil kar nekaj napora v njihovo potencialno razumevanje, učenci še vedno niso mogli razumeti. V zgodbi o bogastvu je Jezus preobrnil svoj pogled v notranjost človeka, tokrat v svoje učence. Jezus je imel močno sposobnost empatije, človeškega sočutja. Brez težav je svoje učence začutil v njihovem razumevanju z vso očetovsko ljubeznijo in jih s tem pripravljaj na spreminjanje njihovega pogleda na poklic učenca. Pripravljaj jih je na tretjo napoved svojega trpljenja smrti in vstajenja, katerega pa še sploh niso sposobni doumeti. V odlomku 10,28-31 je bil Jezusov pogled še vedno usmerjen v učence. Zgodba se je začela preobračati, ko je začel Peter po dolgem molku govoriti Jezusu. Pričakovali bi lahko, da se bo Jezusov pogled obrnil na Petra, saj mu je vendar Peter govoril. Na tej točki je Jezusova odzivnost drugačna od pričakovane. Peter ne bi bil Peter, če bi na tem mestu ostal tiho, ker so tudi on in ostali učenci naredili tisto, kar je bilo dobesedno pričakovano od bogatega človeka. Jezusu ni bilo potrebno obrniti pogleda na Petra, ker ga je poznal in bil z njim v empatični interakciji. Očetovo stališče je ostalo trdno, kljub otrokovi provokaciji za ohranitev stika. S tem, ko jim je razlagal, jim je povedal, da je ta drža pomembna zaradi njih samih. Pogled je ostal na učencih in posredno na vseh nas, saj je bil Peter eden izmed njih, ki še niso bili pripravljaj poiskati svoje strasti. Z določitvijo ekspozicijskih vrstic enote (8,22–10,52) in z njeno členitvijo in strukturiranjem, smo lahko določili napetostni lok glede na temo učenčevstva. Enota je vpeta z obeh strani; v ozdravitvi slepega človeka na eni strani v 8,22-26 ter na drugi strani v ozdravitvi slepega berača Bartimaja v 10,46-52, kar pa že nakazuje na temo našega naslednjega podpoglavja.

1.2.3 OZDRAVLJENJE SLEPEGA ČLOVEKA IZ BETSAJDE IN BERAČA BARTIMAJA IZ JERIHE TER KONEC JEZUSOVEGA UČENJA

Pod tem naslovom bomo postavili v ospredje slepega človeka iz Betsajde ozdravljeno njegovo slepoto, kot plitvo vero, ki je nasprotje rodovitni veri in ob bok postavili rodovitno vero žene. Kar uvodna vrstica 1,1 pomeni za Evangelij po Marku, pomeni rodovitna vera Sirofeničanke (7,24-30) za enoto o učenčevstvu (8,22–10,52), ki se konča z ozdravljenjem drugega slepega človeka iz Jerihe, berača Bartimaja (10,46-52) in z zadnjo ozdravitvijo na pragu Jeruzalema se konča Jezusovo učenje (10,52) oziroma razvijanje teološke teme učenčevstva. Jezus človeka iz Jerihe ne pošlje domov kot ostale ozdravljence, ker je takoj spregledal in šel po poti za Njim v Jeruzalem.(10,52), in širši kontekst teološke teme učenčevstva je glavna tema evangelija, ki je razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus (1,1).

Pred tem poglavjem smo se ukvarjali z določitvijo napetostnega loka naše enote o učenčevstvu in smo opazili, da napetostni lok sloni na eni strani z ozdravitvijo prvega slepega moškega (Petra?) (8,22-26), ki je iz Betsajde in velja za vrinjeni odlomek. Na drugi strani pa se napetostni lok nasloni na ozdravitev drugega slepega moškega, ki je iz Jerihe (10,46-52).

Prvi slepi moški (Peter?) (8,22-26), katerega identiteta ni jasno definirana iz samega evangelija razen to, da je bil doma iz Besajde (Jn 1,44) je bil ozdravljen šele po drugem Jezusovem poizkusu. Takoj za tem pa Peter izpove svojo vero v Mesijo (8,27-30). Sicer na prvi pogled bi lahko bila povezava med tema dvema odlomkoma, ker je bil slepi moški doma iz Betsajde ravno tako kot Peter in ta zgodba ima pridih privatnega srečanja med Jezusom in Petrom.

Jezus je Petra(?) odpeljal iz vasi. Pri prvem poizkusu zdravljenja slepega moškega Jezus ni uspel, da bi slepi moški popolnoma spregledal, šele po drugem poizkusu mu obnovi njegovo vidljivost. Šele sedaj je lahko Peter prepoznal v Jezusu identiteto Mesije (8,29). Po ozdravitvi je bil Peter sposoben odgovoriti videti Jezusovo mesijansko identiteto.

Po Petrovem(?) iskrenem priznanju Jezusu v vasi Cesarja Philippi, je Peter(?) priznal Jezusu, da polovično vidi, ker ne vidi druge polovice Mesijeve usode o trpljenju, smrti in vstajenju. Po prvi Jezusovi napovedi, da bo moral trpeti in umreti in da bo vstal od mrtvih je Peter Jezusu nasprotoval, Jezus pa je Petru zapretil. Peter ni bil slep, on in ostali učenci so Jezusa razumeli dobesedno, da imajo oči in ne vidijo (8,14). Zdaj Peter ve, da odrešenje leži v Jezusu, ampak takega odrešenja ni pripravljen sprejeti. Jezusu učenci veliko pomenijo, zato jih je učil naprej.

Na koncu naše, enote pokliče Jezusa zadnji slepi moški, ki je klical Jezusa: »Davidov sin, usmili se me!« (10.48) poklical Sin Davidov. Ko je Jezus ozdravil slepega Bartimaja, Bartimaj odvrže svoj plašč in sledi Jezusu v Jeruzalem, ker je bil ozdravljen tudi beračenja.

Čeprav se na prvi pogled ne vidi povezave med odvrženim Bartimajevim plaščem in poklicno karierno dediščino in dekodiranjem psiho-poklicnega gena oziroma »okvarjenega gena«, je ravno v odvržene plašču odsev uspešno .preprogramirnega »okvarjenega gena« (Yaffe-Yanai 2009, 54-57). v pravo Bartimajevo poklicno poslanstvo Poklicna družinska dediščina (zgodbe o neuspehu), travma iz Bartimajevega beračenja je Bartimaja uničevala in zadrževala ob poti, po kateri bo srečal Jezusa. Bartimajevo zavedanje o lastni identiteti, je odprlo Bartimaju vrata kariere, ki ima svoj smisel (odvrgel je svoj plašč) in šel po poti za Jezusom.

Čeprav se na prvi pogled ni neposredne povezave med Bartimajem v evangeliju po Marku (10, 46-52) in dvema slepima človekoma v evangeliju po Mateju (20, 29-34), vendar dobiš občutek, da gre za isti motiv ozdravljenja, samo da evangelist Matej ločeni zgodbi združil v eno. Evangelist Luka pa ostaja pri enem slepem človeku (18,35-43) brez vrinjenega

odlomka (Mr 8.22-26). Tudi evangelij po Luku nima vrinjenega odlomka o ozdravitvi slepega iz Betsajde, kot tudi ne omenja dveh slepih mož iz Jerihe.

Morda si je res Peter tako strastno želel pokazati, kako je bil slep za Jezusove ideje? Si je res želel biti podoben slepemu Bartimaju iz Jerihe? Bartimajevo neomajna samoiniciativnost »Davidov sin, usmili se me!« (10.48), se lahko meri z samoiniciativnostjo krvaveče žene, ki se je samoiniciativno dotaknila roba Jezusove obleke in je bila v istem trenutku ozdravljena.(5,25-34).

1.2.5 DRŽA MARKOVSKIH ŽENA SPROSTI MOČ V GOSPODU

Žena v zgodbi o Jezusu zavzema posebno mesto in na poseben način osvetli evangelij po Marku, čeprav je v takratni hebrejski kulturi pomenila malo. Ženski liki zavzemajo tri ključna mesta po Faustiju, kot »okvir« Njegovega delovanja (1,29-31; 12,41-44) pripovedi o smrti in vstajenju (14,1-9; 15,40–16,8) ter okvir ponazoritve kaj je vera in kakšna je njena moč v (5,21-43; 7,24-30).(Fausti 2005, 48).

Po Faustiju je Simonova tašča je »zreli sad evangelija«, prva pričevalka o novem življenju in vzor vere ter pravzor vseh vernih (Fausti 2005, 48). V prvih treh poglavjih Markovega evangelija se pojavi bolezen Simonove tašče (1,29-34) in da učencem možnost, da izrazijo svoje zaupanje v Jezusa (Williams 2002, 13). Ta stara in bolna žena čaka Jezusov dotik, preko nje Jezus uči z dejanji. Skupaj z gobavcem v tem delu evangelija sta pričevalca začetka novega življenja.

Jezusova mati in bratje (3,31-35), sorodniki so v 3,32 izrecno imenovani. To niso kdorkoli, ampak sama njegova mati in njegovi bratje. Spričo prisotnosti Jezusove matere dobi interpretacija glede na v. 21 popolnoma novo smer. Marija je z Jezusovimi brati prišla iz Nazareta v Kafarnaum, morda skupaj s skupino vaščanov in sorodnikov, ki jih omenja v. 21, vendar za evangelista ni več pomembno. Vsekakor pa je očitno, da ni delila njihovega mnenja o Jezusu in da jo k njenemu sinu niso gnali isti motivi, kakor ostale sorodnike in

sovaščane. Čeprav je očitno, da v. 21 služi tudi za pripravo na vstop sorodnikov v 3,31-35, je pripoved v tem delu na neki drugi ravni. Tukaj ni več sledu o kakršni nameri grobega ravnanja z Jezusom oziroma negativnem odnosu do njega. (Matjaž 2015, 83)

Marija nastopi tukaj kot Jezusova sorodnica po krvi, kot mati in ne kot učenka. V odlomku 3,32-35 je kar štirikrat omenjena (zunaj tega odlomka samo še v 6, 3), od tega kar trikrat omenjena na prvem mestu. S tem je spoštovanje do nje v tekstu nedvoumno izpostavljeno. Mati je s sinom primarno povezana po življenju in po ljubezni. Prav ta neudošljiva skrb po ohranitvi sinovega življenja in ljubezen do njega jo je pripeljala iz Nazareta v Kafarnaum. (83)

Po Williamsu v poglavjih 4–8 so žene kot kontrast učencem s svojo barvito odzivnostjo. Med tem, ko se učenci odzivajo z naraščajočim nerazumevanjem in pomanjkanjem zaupanja (4,40; 6,52; 8,17-18), se žene odzovejo z vero in razumevanjem. Po prvemu prizoru v čolnu ko Jezus pomiri vihar na morju (4,40) so stranske osebe premagale strah in odgovorijo z vero, ki vključuje ozdravitev Jairove hčere in ozdravitev žene, ki je krvavela (5, 21-43) zaradi svoje vere. Jair in žena, ki je krvavela sta kontrast učencem, ki jim je primanjkovalo poguma, zaupanja in vere. (Williams 2002, 14)

Zgodba o krvaveči ženi (5,25-34) je vrinjena v zgodbo o ozdravitvi Jairove hčere (5,21-43). V sredi je čudež vere, tisti dotik, ki ozdravlja življenje. V ženi vidimo dinamiko vere » Hči, tvoja vera te je rešila (5,34). V Jairu lastnosti vere »Ne boj se, samó veruj!« (5,36) in na koncu se v deklici izrazi učinkovitost take vere, »Deklica, rečem ti, vstani!« (5,41) ki osvobaja od smrti. (Fausti 2005, 145)

V samem središču je skrivnost izmenjave moči med žensko in Jezusom (Merenlahti in Hakola 2004, 67). Žena premagala strah in prevzame iniciativo. Njena vera in zaupanje v Jezusa nam pomaga pogledati v njeno notranjost. Ko ona stori, kar je nameravala »v hipu« (5,29) začuti spremembo, njena krvavitev se je ustavila. Prav tako za to intrakcijo izve množica in tako je dana možnost pogleda na dogodek še iz drugega zornega kota, nas.

Ona je ženska, ki je zaradi krvavitve trpela dvanajst let in obiskati je morala veliko zdravnikov in kljub temu ni bila dobro. Ta žena si je rekla v sebi, samo dotik njegove obleke bo dovolj, pa tudi če je samo dotik od zadaj in rob njegove obleke. Strah pred obličjem Boga. Strah pred pogledom Najvišjega. Strah pred tem, kdo sem še in kaj je ostalo še od mene?

Z vidika teorije navezanosti/odrasle odzivnosti se iz te zgodbe o krvaveči ženi zrcali mehanizem projekcijske in introjekcijske identifikacije, katerega bomo razložili v tretjem poglavju naloge. Ko se krvaveča žena »od zadaj« dotakne Jezusovega plašča, se sprosti moč v Jezusu. Njegova moč odide in On takoj začuti.

Pritiskanje iz vseh strani in stopnjevanje napetosti. Njegovi učenci poskrbijo, da nihče v množici, ne zgreši interakcije, »Saj vidiš, kako množica pritiska nate, pa praviš: »Kdo se me je dotaknil?« (5,31) Jezus je vedel, da se je žena dotaknila roba njegove obleke, ker mo je takoj odšla moč.

Pomenljivo, da mu »takoj« odide moč. Tudi žena je začuti takojšno telesno spremembo. Hitri učinek. Vzdušje intimnosti. Misli in čustva žene so spet v središču pozornosti (Merenlahti in Hakola 2004, 67–68), tako kot kasneje v Petrovi zgodbi na dvorišču velikega duhovnika kasneje v evangeliju. Jezus išče s pogledom njo, ki mu je to storila. Oba vesta, čutita kaj se je zgodilo. Ona ponovno na lastno iniciativo pade pred Jezusa in mu pove, kaj se je zgodilo. Evangelist poudari strah in trepet z ene strani, z druge pa žensko iniciativo in naziva jo z jezikom družine »hči«, kar pomeni dobrodošla nazaj.

Po drugem prizoru v čolnu (6, 45-52) se sedaj učenci odzovejo s strahom in osuplostjo na nenadno srečanje z Jezusom., ko pride Jezus k njim po vodi. Za Marka je odziv negativen, saj je posledica pomanjkanja razumevanja in zakrknjenosti srca. Tudi v tej reakciji učencev je nasproti postavljena stranska oseba, to je Sirofeničanka, ki s svojim pogumom in razumevanjem odgovori pozitivno na Jezusov nagovor (7,24-30). Jezus zelo jasno poudari prednost Judov pred pogani (Williams 2002, 14). Ona ponižno sprejme svoj položaj in Jezusa naslovi Gospod (7,28) in zaradi te besede je bila njena hči ozdravljena (7,29).Z

rodovitno vero Sirofeničanke se konča lik žena v okviru vprašanja, kaj je vera in kakšno moč ima. Z njo se konča lik žena v prvem delu evangelija.

V sami enoti (8,22–10,52) žena .ni, ker Marko vključuje stranske osebe kot prosilce z negativnimi značilnostmi.

Prvo ženo ki jo srečamo v tretje delu evangelija po Marku je uboga vdova (12,41-44), ki je predstavljena kot primer iskrenega odgovora Bogu (ljubiti Boga z vsem srcem, z vsem mišljenjem in z vso močjo v. 12,30) in je nasprotje bogatega mladeniča, ki ima plitko razumevanje Božjih zapovedi.

Po enoti o učenčevstvu in vdovi nastopijo žene kot okvir, o njegovi smrti in vstajenju (Fausti 2005, 48). V 14. poglavju učenci iz nerazumevanja preidejo v neuspeh in stranske osebe izpolnijo dolžnosti v ključnih trenutkih (Williams 2002, 16). Žena iz Betanije izrazi svojo ljubezen do Jezusa, ko ga, kljub negodovanju mazili z dragocenim oljem (14,3-4), kar Jezus interpretira kot pripravo na njegov pogreb. Tudi številne žene, ki strežejo Jezusu in mu sledijo vso pot od Galileje do križa (15, 40-41), mu ostanejo zveste do groba. Marija Magdalena, Marija, Jakobova mati in Saloma (16, 1-3) so se zbrale prvi dan tedna h grobu, da bi z dišavami mazilile Jezusovo telo. Jezusu so vdane, tudi ko se vsi razbežijo (Williams 2002, 17), kajti prejele so pomembno sporočilo, ki ga morajo predati Njegovim učenem in Petru. Čeprav bi lahko ta beg žena od groba zaradi strahu pomenil, da niso predale sporočila Njegovim učencem in Petru ampak njihova drža je bila vdana Jezusu vse iz Nazareta do Njegovega groba.

2. KARAKTERIZACIJA PETRA

Apostol Peter je bil doma iz Betsajde (Jn 1,44) ribiške vasi onstran Genezareškega jezera, iz katerega sta prišla tudi apostol Filip in Andrej, Petrov brat. Očetu je bilo ime Janez (Jn, 1,42). Oba z bratom sta bila ribiča in sta se z družino Zebedeja, Jakobovega in Janezovega

očeta (tudi apostola), ukvarjala z ribolovom na Genzareškem jezeru. Peter je torej neke vrste uspešen in ugleden »podjetnik« z družinskim podjetjem (Lk 5,10). Peter je bil poročen in se je priženil v mesto Kafarnaum, na drugo stran jezera. Evangelisti ne omenjajo njegove ženinega imena(morda je bil že vdovec), pač pa njegovo taščo, ki jo je Jezus ozdravil in jim je stregla. (Matjaž 2015, 85-86).

Zgodba o vročični tašči (1,29-33) je mejnik ugotavljanja Petrove karakteristične značilnosti iz njegove osebne zgodovine. Na podlaga našega raziskovanja smo ugotovili, da ima odlomek 1,29-33 podoben pomen za Petrovo osebno zgodovino, kot jo ima vrstica 1,1 za celotni Markov evangelij.

V tej ženski in vročici je povzeta Petrova zgodovina, ki čaka na Jezusov dotik ozdravljenja. Petrova izpostavljenost travmi, povzroča vročico, ki jo lahko povzroči izguba pomembnih ljudi. Vročica človeka paralizira, dotik ozdravlja. Morda je bil Peter poročen, morda je bil vdovec ali celo ločen. Lahko bi bil celo ločenec, ki ga je žena zapustila. ter tisti mož, preko katerega Marko usmerja pogled na vse ostale učence in ima vlogo govornika (Matjaž 2015, 86-87). Peter je tudi podoba človeka v najvišjem, najglobljem in obenem najbolj tragičnem smislu (Merenlahti in Hakola 2004, 137) ter predstavnik kompulzivnega ponavljanja (Gostečnik 2000, 439-446).

Po Gostečniku se Peter vedno znova vrača na stare utečene modele mišljenja in delovanja, premaguje jih le s težavo in potrebuje konkretno Božjo milost. Notranje se spremeni šele s kompulzivnim ponavljanjem travm in konfliktov. Dinamika projekcijske in introjekcijske identifikacije kronosa se transformira v projekcijsko in introjekcijsko identifikacijo kairosa, čas milosti, čas odrešenja (Gostečnik 2000, 441). To se zgodi na intimen, globlji način v zgodbi o zanikanju. Peter sprejme novo informacijo o sebi in se ne postavi v obrambni položaj.

Peter po Gostečniku velja za enega najbolj klasičnih primerov cikličnega ponavljajočega se vedenja, ki temelji na ponovni identifikaciji in ponotranjenja starih oblik vedenja. Veliki izpovedi je sledila graja. Spremenjenju na gori sledi spodrsljaj. Zatrjevanju, zanikanje in

zatajitev. V velikem govoru fanatizem. (Gostečnik 2000, 441). Peter se vedno znova vrača in izhaja iz starih utečenih modelov razmišljanja in delovanja, katere pa le s težavo premaguje. Potrebuje konkretno Božjo milost (443).

2.1 ZGODBA O PETROVI ZATAJITVI Mr (14,66-72)

Pomembna interakcija, ki jo bomo izpostavili zaradi ugotavljanje Petrove odzivnosti, se odvija na dvorišču velikega duhovnika (14,66-72) ko je Peter na dvorišču Peter greje. V tem odlomku je Peter sam med tujci.

Prva Petrova interakcija z deklo, ki si ga je ogledala in mu povedala, da je bil tudi on z Jezusom, ki ga sedaj zaslišujejo, z njim na vrtu, je zanikanje. Peter pove, da ne ve in ne razume o čem govori. Čuti se začetek zapletanja in dramatičnost. Peter ve, da ga poznajo, zato odide ven, v predverje in se pomeša z množico. Mu bo možica mu bo zagotovila varnost? Okupacija z nepomembnimi ljudmi kot obrambni mehanizem. Petra je strah pred identiteto. Strah ga je svoje notranjosti in zunanost mu pomeni varnost. V kaosu se zlahka presliši prvo petelinje petje.

Dramatičnost in napetost poveča drugi odziv deklice. Poiskala ga je med množico in ni ji bilo dovolj, da je enkrat za povedala, čigav je Peter, še več, povedala je, kdo je Peter in ga razgala pred množico. Sedaj je govorila vsem, kot Jezus v prvi napovedi trpljenja smrti in vstajenja, ko se ni zmenil za Petrovo grajo. Jezus se je celo obrnil stran od Petra in pogledal učence in grajal (8,33). To ni bilo dovolj, in j je Jezus poklical množico, ker je povedal definicijo učenca (8,34). Samo predvidevamo lahko, kako osramočenega se je moral superiorni Peter počutiti. Ponovno je bil brez primarnega občutka varnosti in zaupanja kot že nekoč v svoji primarni družini, ki mu ni zrcalila kdo je. Po tem dogodku je molčal celih šest dni (9,2) kar je edini eksaktno omenjeni čas v Mr.

Vrnimo se nazaj k zgodbi, v predverje velikega duhovnika, kjer Peter sedaj sam izgubljeno išče tisti primarni občutek varnosti in zaupanja. Je to čas kronosa, čas, ko je

Bog odrešenje tudi Petru po dolgoletni bolečini, trpljenju in krizah, in čas kairoso, čas priložnosti za Petrovo transformacijo?

Dekla Petra bolje vidi in sedaj je prepričana, da je Peter eden od Jezusovih učencev. Običajna ženska, dekla, je bolje vedela, kdo je Peter, kot on sam. Peter ni mogel več zanikati svoje identitete, saj je Galilejec. Peter je izdal sam sebe, izdalo ga je lastno tajenje. Nastopijo okrog njega stoječi posamezniki. Peter se ne zaveda, da ga bo izdal materni jezik (14,70). Zato se suvereno »zaklinja in prisega« (14,71).

Izdaji samega sebe sledi zatajitev, potrditev, da je nastopil čas kronosa. Petra izda jezik, narečje Galilejca. Zanika zaradi ogroženosti in pomanjkanja zaupanja. Peter zanika svojo narodno identiteto, kot tudi sebe.. Posredno pa na tem mestu zataji Jezusa, ker se nima za enega izmed njegovih učencev. Ker je Petru primarna družina zrcalila popačeno podobo, se odrasli Peter sooča s celo verigo zatajitev in zanikanj do sebe in to je čutiti v prostoru, kjer deluje in to projecira tudi v okolico.

Omenili smo biblična izraza kronos, kot čas, ko Bog obljubi odrešenje po dolgoletni bolečini, trpljenju in krizah ter kairós kot čas priložnosti za duhovno in s tem tudi za psihično transformacijo. V dinamiko kronosa in kairoso sta vključena mehanizma kompulzivnega ponavljanja ter projekcijska in introjekcijska identifikacija (Gostečnik 2000, 441). Po Gostečniku osebna zgodovina apostola Petra kaže najbolj klasičen način cikličnega ponavljajočega se vedenja (441). Razumevanju mehanizmov, ki poganjajo ciklične ponavljajoče odrasle odzivnosti bomo namenili več prostora v zadnjem delu naloge.

Po Petrovem zatajevanju in priseganju, se zgodi direktna Petrova zatajitev Jezusa in zaslišalo se je drugo petelinje petje. Petelin zapoje drugič in prikljče v spomin Jezusove besede (14,72).

Sedaj je Petrovo razmišljanje, ravnanje in čutenje usklajeno z Jezusovim. Spomnil se je Jezusovih besed, še več, odmevajo mu v glavi. Za prekinitev kompulzivnega vedenja

odigra pomembno vlogo spominjanje svoje preteklosti in drugačno odzivanje kot nekoč. Zato evangelist da poudarek na drugo petje, ker nakazuje na ponavljanje, še več, kadar gre za delovanje iz afekta, obstaja možnost, da se spregleda ta milostni trenutek. Nujno potrebno je dvojno petelinje petje, ki predrami še tako neustavljivo kompulzivno ponavljanje, ki obljublja in daje novo upanje po odrešenju ter prekinitvi težkih zapletov bolečine in kriz. Petrov jok je začel spirati stare rane. Sedaj je nastopil Petrov milostni čas, čas kairosa, čas priložnosti za duhovno in psihično transformacijo Petra kot osebe, na njegovi poti kariere iz strasti, ki je i Peter skala in na tej skali bom sezidal Cerkev, tega ne izvemo iz evangelija po Marku.

Kermode meni, da Peter po prvem vprašanju ne zanika Jezusa neposredno. Zanika govorjenje dekle. Na drugo vprašanje pa ga zanika že posredno. Zanika Petera ker, »je eden od njih«. Isto vprašanje je postavljeno trikrat in za Petra je preveč. Zdaj izrecno zanika Njega (Menerlahti in Hakola 2004, 137).

2.2 PETER IN TEORIJA NAVEZANOSTI

Aplikacija teorije odrasle odzivnosti na Petra je možna in je zgolj hipotetična, in nima nič skupnega z interpretacijo bibličnega besedila. S pomočjo Petrove odrasle odzivnosti smo skušali potovali k njegovemu primarnemu odnosu mati-otrok. Naslonili smo se na teorijo navezanosti ki je temelj Petrove psihične strukture, njegovega čutenja, doživljanja in razumevanja sveta v pripadajočem tipu otroške navezanosti.

Pisatelj Markovega evangelija je skrbno zasnoval zgodbe v katerih se Petrova karakterne značilnosti razvijajo skozi interakcije z Jezusom, ožjim zborom učencev in ne nazadnje tudi z ženami (1,29;16,7). Petrove zgodbe v Markovem evangeliju kličejo k raziskovanju Petrove odrasle odzivnosti, ki ima korenine v njegovi otroški navezanosti.

Primarni odnos mati-otrok, odnos ki ga je Peter imel s svojimi starši ali njemu pomembnimi ljudmi ima izredni vpliv na Petrovo odraslo odzivnost.

Z druge strani pa se bi lahko pojavila misel, da je moral evangelist dobro poznati dinamiko odnosov z mehanizmi kot je kompulzivno ponavljanje, projekcijska in introjekcijska identifikacija, in moč afektov kot so npr. strah, sram, jeza ter regulacija le teh.

Evangelist je mojstrsko razvijal zgodbe o Jezusu z dinamiko odzivnosti. Zaradi Petrove valentnosti z Jezusom, pri izboru »ribičev« in svojega »kariernega DNK« (Travnikar 2013,43) je Peter lahko brez težav pustil očeta in mreže ter sledil Jezusovemu klicu. Res pa je, da Peter ni zmožel razumeti Jezusovega pričakovanja.

Karierni DNK ki ga omenja poklicna terapevtka Orenia Yaffe-Yani v knjigi Kariera iz strasti (2009) govori o poklicni družinski dediščini, ki jo posameznik prejme od izvirne družine (Travnikar 2013, 43). Petrova karierna dediščina je gotovo bilo podjetništvo. Imel je razvite sposobnosti za vodenje skupinskega dela, kar ribolov gotovo je. Jezus mu ponudi poklic ribiča ljudi, ker je v njem prepoznal potencial vodenja skupin. Petrova predstava o učencu in ideji učenčevstva je drugačna. O Petrovi primarni družini iz evangelija ne zremo veliko. Vseeno pa dovolj, ker je iz njegove odzivnosti razbrati, da ima »pridelano« nevarno navezanost (vdovec, kriza preživetja z ribolovom). Iz dojetanja sebe in sveta lahko izluščimo stil navezanosti (Kompan Erzar 2006, 168–181). Njegovo kompulzivno ponavljanje in zatekanje k starim vzorcem vedenja, kaže na upanje in hrepenenje po razrešitvi starih napak, hrepenenje po novem drugačnem življenju.

Peter v Jezusu vidi lik očeta, po ozdravljeni slepoti Mesijo in je v nenehnem konfliktu z njim zaradi nerazumevanja. Jezus je računal, da nam na naši poti lahko spodleti, zato nam preko Petra zagotavlja brezpogojno ljubezen.

Največja ovira pri razvoju moške identitete je konflikt z očetom (Kompan Erzar 2003, 90). Iz evangelija ne izvemo nič o Petrovih konfliktih z očetom razen to, da je zaradi Jezusove ideje zapustil očetovo podjetje. Predvidevamo lahko, da so ta konflikt poganjali močni

afekti (jeza in bes z ene strani, z druge tesnoba in strah) in da je Petrov oče zaznamoval njegovo otroštvo z odhodi zaradi dela ali katerega drugega vzroka. Kot otrok je ostajal vedno znova sam, v smrtnem strahu pred izgubo očeta na morju, v neobvladljivi otroški tesnobi, jezi in besu, ki so spremljali očetove odhode. Počutiti se je moral nezaščitenega in samega. Zaradi nenehnih očetovih odhodov na morju in pomanjkanja varnosti zaupanja, se je Peter počutil prepuščen samemu sebi in si je lahko ustvaril negativno podobo o očetu vse do prvega srečanja z Jezusom. Kje je tu Petrova mati? Ni omenjena, tudi ona ni znala ali zmogla dati Petru tega, kar je pričakoval.? Lahko pa izluščimo, da je bila na tak ali drugačen način odsotna. Ženska Petru predstavlja bolečina. Edina ženska, ki je ostala z njim, je bila tašča. Morda edino tašča zrcali Petru kdo v resnici je?

Kateri je bil tisti temeljni afekt, ki je poganjal Petrovo primarno družino, lahko ugotovimo z ugotavljanjem temeljnega afekta v odnosu z Jezusom. Če pogledamo z vidika evangelija in teorije navezanosti je strah tisti temeljni afekt, ki poganja zgodbe o Jezusu. To dejstvo lahko prenesemo na njegovo primarno družino.

Peter je lahko brez težav odšel iz mučnega odnosa z očetom in se navezal na Jezusa. Tudi v tem odnosu ni šlo brez konfliktov. Jezus ni podpiral Petrove superiornosti, zato sta ostajala v nenehnem stiku in spreminjanju. Peter po konfliktu z Jezusom navadno molči, kot žene, ki zaradi strahu ne prenesejo sporočila . Strah je največja ovira in ravno ta strah povzroči beg žena.

Jezus se nanj različno odziva, nikoli pa ga ne zapusti. Opazi se očitna razlika med moškimi konflikti. Peter konflikt z očetom zaključil z odhodom, v konfliktu z Jezusom hodi za njim. Ne odide, ker mu je Jezus prvi pokazal, kaj pomeni biti z njim. Kako bi se otrok ločil od očeta/Očeta, ki ga ne zapusti? Zato Peter ne prenese Jezusovih trojnih napovedi trpljenja, smrti in vstajenja. Ne prenese misli, da bi moral ponovno trepeti ob trpljenju in smrti ljubljene osebe. Samo človek, ki to doživi, ve, kaj pomenita trpljenje in smrt. Vstajenje pa je za travmatiziranega Petra še preveč, je iluzija. Že sama misel na to idejo boli. Peter se po svojem osebnem velikem petku, v zgodbi o zanikanju, sooči s svojimi potrebami in razočaranji in šele od tu naprej je pripravljen na novi »tek«, nazaj na začetek, v Galilejo.

Iz razvoja Petrove intrapsihične podobe Boga, lahko vidimo spreminjane ne-varen stil navezanosti v bolj varen. Petru je bilo omogočeno spreminjanje mehanizma navezanosti (Kompan Erzar 2003, 101) šele v odnosu z Jezusom. V tem odnosu, je Peter začel luščiti svoje obrambne mehanizme in potovati k bolj varni navezanosti.

Če vzamemo kot vstopno raziskovanja Petrovega tipa navezanosti, »pridelano« ne-varno navezanost in zgodbo o vročični tašči. Na poti do zgodbe o zatajitvi prepoznavamo obrambne mehanizme okrog jedrne Petrove varne navezanosti. Obrambne mehanizme si je Peter pridelal zaradi starih travm, bolečine in trpljenja. Zgradil si jih je, ker si ni zmozel dovoliti novih priložnosti vse do Jezusovega klica.

Z našim konceptom raziskovanja smo skušali razložiti skozi Petrovo odzivnost, ki temelji na teoriji navezanosti in ima korenine v Petrovem primarnem odnosu mati-otrok, ki je temelj Petrove psihične strukture, njegovega čutenja, doživljanja in razumevanja sveta v pripadajočemu tipu otroške navezanosti. Gre zgolj za hipotetično teorijo in apliciranje le te na apostola Petra in nima nič skupnega z interpretacijo bibličnega teksta.

3. PROUČEVANJE RAZVOJA ODRASLE ODZIVNOSTI IN INTRAPSIHIČNE PODOBE BOGA V KONTEKSTU UČENČEVSTVA »KARIERA IZ STRASTI«

Kot je zapisala avtorica dela Ljubezen umije spomin, Lia Katarina Koman Erzar, moramo vedeti, da se tipi navezanosti prepoznajo na ravni odrasle drže in na ravni vedenja otrok, mladostnikov, zaljubljenecv in odnosa do vere. Če izberemo katerokoli od navedenih ravni drže kot vstopno mesto za raziskovanja tipa navezanosti, lahko izluščimo tip navezanosti v katerem se človek nahaja. Cilj analiziranja in raziskovanja ter »zdravljenja« nevarnega stila navezanosti je varna navezanost.

3.1 TEORIJA NAVEZANOSTI

Moderni teoretiki relacijskih teorij so razvili tri pomembne relacijske teorije, ki želijo odgovoriti, zakaj ljudje vztrajajo v svoji psihični bedi; interpersonalna analiza, psihologija jaza in objekt relacijska teorija. Vsem trem teorijam je temelj odnos jaz-ti oz. odnos posameznika do druge osebe. Vsem trem teorijam je skupno, da je odnos temeljnega pomena za razvoj človeka in njegovega smisla življenja. (Gostečnik 2000, 223-224)

John Bowlby je s svojim raziskovanjem skupaj s svojo asistentko Mary Aniswort posodobil interpersonalno analizo. Bowlby in Aniswortova sta navezanost opisala kot koherenten vzorec vedenja, ki otroku zagotavlja bližino odraslega, bližino staršev in ga vedno pripelje v stik z njimi, kjer se bo otrok počutil čustveno potešenega in varnega. Aniswortova je nadaljevala Bowlbijevu delo in je bila zelo ustvarjalna v razvijanju teorije navezanosti. S svojim raziskovalnim delom, raziskovanjem osnovnih tipov navezanosti pri malih otrocih, je postavila temelje teorije navezanosti. Aniswortovo raziskovanje sta naprej razvijali Mainova in Bartholomwova ter drugi.

Slovenski inovatorji relacijske družinske terapije so mnenja, da se lahko tip navezanosti prepozna na ravni drže odraslega in mladostnika, v odnosu do sebe, drugega in Boga ter na ravni vedenja otrok. Kompanova gre še naprej in meni, da se lahko izlušči tip navezanosti še pri nerojenem otroku, odvisno od tega, kako se mlada mamica pogovarja z nerojenim dojenčkom, kako ga boža in ljubkuje z besedami. Prav tako je lahko romantična zaljubljenost vstopno mesto za prepoznavanje tipa navezanosti mladih odraslih ljudi.

Teorija navezanosti je ena najbolj raziskovanih teorij v moderni psihologiji in sloni na delu teoretikov relacijske teorije in se aplicira na vsa eksistencialna človekova področja delovanja. Po definiciji je interakcija, zato je njena dinamika v temelju zelo drugačna od Freudovega koncepta o nagonu. V temelju je teorija navezanosti teorija o regulaciji afekta. (Gostečnik 2000, 248).

Za kasnejše lažje razumevanje intrapsihične podobe Boga v odraslosti v kontekstu odzivnosti stranskih oseb v Mr in termin karierni DNK, katerega bomo razložili v nadaljevanju našega poglavja, si bomo bližje pogledali navezanost v odraslosti, ki je drugačna po funkciji in jo najlažje primerjamo s štirimi tipi navezanosti pri otrocih. Prav tako najlažje izpeljemo intrapsihično podobo Boga glede na tip navezanosti pri otrocih.

Navezanost oz. čustvena odzivnost pri odraslem človeku pomeni sposobnost začutiti, ozavestiti in regulirati temeljne emocije, jih prepoznavati pri drugem ter sposobnost empatije (Kompan Erzar 2006, 168-172). Oblika navezanosti je torej podlaga vsake čustvene vezi, ki so relativno stabilne in trajne.

Kompanova pravi, da je čustvena odzivnost tisto vstopno mesto, v kateri se začne odgovorno spremljanje, usmerjanje karakterja, odzivnosti ali temperamenta otroka. V odraslosti pa, kako je ta odrasli v svojem otroštvu vzpostavljaj in ohranjal stik s svojo materjo ali njemu pomembno osebo (Kompan Erzar 2006, 56-86).

Če povzamemo Kompanovo, razumemo da se funkcija navezanosti skozi življenjska obdobja spreminja (otročstvo, adolescenca, mladi odrasli, odrasli, zrela leta, vdovstvo, ločenost), eksistencialna potreba po navezanosti pa ostaja ista. Zato pravimo, da je odrasla čustvena odzivnost drugačna od otroške (sposobnost začutiti, ozavestiti in regulirati temeljna čutenja, jih prepoznavati pri drugem ter sposobnost sočutja). Odzivnost je ena ključnih komponent identitete človeka in določa človekov karakteristični stil (74) ter je osnovna danost, ki določa kvaliteto odnosov.

3.1.1 TIP NAVEZANOSTI IN TEMELJI ČLOVEKOVE PSIHIČNE STRUKTURE

Že Bowlby in Aniswortova sta tudi na podlagi svojih raziskav predvidevala, da so varno navezane osebe bolj radovedne in sproščene v raziskovanju od ne-varno navezanih oseb, ki so manj pripravljene na raziskovanje in sta s tem pustila odprto vprašanje vsem nadaljnjim

raziskavam v psihoanalizi. Na podlagi raziskav Mary Aniswort, odnosa mati-otrok (tuja situacija-mati odhaja in prihaja v prostor) se kasneje izoblikovali štirje tipi navezanosti in sicer varni (matere so emocionalno dostopne, kadar jih otrok potrebuje in odzivne na otrokovo iskanje bližine; otrok si želi stika z njo, hiter interes do igrčk), izogibajoč (matere emocionalno nedostopne ali celo jezne, če otrok išče njihovo bližino ali pa ga celo zavračajo; otrok ne kaže pretirane stiske ob njenem odhodu in se jo izogibajo ob njeni vrnitvi), ambivalentno (pri materah se pokazalo pomanjkanje doslednosti in odzivnosti na otrokovo iskanje bližine; otrok niha med iskanjem bližine in zavračanjem matere, ob vrnitvi si ne želijo stika z njo, niso takoj potolaženi in se ne vrnejo k igri takoj, se ji celo upira in je jezen nanjo in jo potiska stran od sebe) in dezorganizirana (otroci ob svojih starših doživljajo stisko, strah in grozo)

Mary Aniswort je bila na tem področju zelo ustvarjalna in je na podlagi raziskav in skrbno oblikovanih vprašalnikov in osebnih intervjujev izoblikovala štiri osnovne tipe navezanosti, posledično pa je povzročila razcvet raziskovanja človekove odzivnosti. Kot osnovo raziskovanja je Aniswortova vzela primarni odnos mati-otrok, t.i. tuja situacija, ki je podlaga za raziskovanje odrasle odzivnosti. Aniswortova je opazovala otrokovo odzivnost v domačem okolju ob prisotnosti in odsotnosti matere v prostoru ter otrokovo interakcijo z materjo. Za raziskovanje tipa navezanosti je pomembna reakcija otroka, ko se mati vrne v prostor in kaj se dogaja z njegovimi igrčkami. Po raziskavi je Aniswortova otroke z materami razdelila v štiri skupine, med katerimi je bila podobna interakcija.

V prvi skupini so bili otroci, katerih matere so se izkazale kot čustveno dostopne. Otroci v tej skupini so sproščeno iskali materino bližino. Ob stiski, ko so ostali v prostoru brez nje, so se znali potolažiti in zamotiti z igrčkami. Materine vrnitve so bili veseli in so delovali srečno, ko so bili z materjo. V drugi skupini so bili otroci, katerih matere so se izkazale kot čustveno nedostopne; niso mogle začutiti otrokovih potreb, bile so tudi jezne, če je otrok iskal bližino ali pa ga celo zavračale. Otroci teh mater ne kažejo pretirane stiske ob ločitvi od matere in so se je celo izogibali ob njeni vrnitvi. V tretji skupini so bili otroci, katerih matere so kazale pomanjkanje doslednosti in odzivnosti na otrokovo bližino. Ob materini vrnitvi si želijo stika z njo, niso takoj potolaženi in se ne vrnejo takoj k igri. V četrti skupini

pa so bili otroci, ki so doživeli ob materi strah in grozo (zlorabljeni otroci). Iz te raziskave izhajajo štiri tipi otroške navezanosti. Aniswortova je poimenovala prvo skupino otrok kot varen tip navezanosti, drugo skupino kot izogibajoč tip navezanosti, tretjo kot ambivalentni tip in četrto kot dezorganizirani tip otroške navezanosti.

Kompanova navaja, da se je preko primerjave kvalitete odnosa s kategorijami otroške navezanosti razvilo več modelov navezanosti v odraslosti. Izpostavila je model Kim Bartholomew, ki se je naslanjala na Bowlbya in navezanost razdelala na posameznikovo podobo o sebi in podobo o drugih.

Kim Bartholomew je razdelila podobo o sebi in drugem na pozitivno (posameznik dojema sebe vrednega pozornosti in ljubezni ter tako dojema tudi druge) in negativno (posameznik dojema sebe kot nevrednega ljubezni in druge kot zavračajoče in nezanesljive). Tako je dobila štiri tipe odrasle navezanosti. Pri tem sta nastala tipa izogibajoče navezanosti in sicer zavračajoča navezanost (posamezniki visoko cenijo neodvisnost in dosežke, hočejo ostati samozadostni, (doživljajo) nelagodnost v odnosih, so hladni) in bojzljiva navezanost, ki kaže strah pred navezanostjo (Kompan Erzar 2006, 169-170).

Razdelitev izogibajoče navezanosti v odraslosti na dve obliki, je nov dosežek in je ni opaziti pri otroški navezanosti. Iz tega Kompanova sklepa, da je odziv izogibajoče navezanih odraslih na afekt lahko zelo različen glede na to, kateri tip navezanosti prevzamejo. Glede na to, da je ta model odrasle navezanosti najbolj primerljiv s štirimi oblikami otroške navezanosti in vključuje poteze izogibanja in ambivalence prilagojene odraslim odnosom. Iz te teorije so nastali štiri tipi odrasle odzivnosti, ki so primerljivi tipom otroške navezanosti in sicer varen, plašljivo izogibajoč, preokupiran ter odklonilno izogibajoč tip odrasle odzivnosti.

Nadalje se ta teorija naslanja tudi na dve temeljni kategoriji odnosov navezanosti v odraslosti in sicer na model sebe (odvisnost) kot pozitiven (nizka odvisnost) in model sebe kot negativen. (visoka odvisnost) in na model drugih (pozitiven-nizka odvisnost, negativen-visoka odvisnost).

Odrasli, ki imajo model sebe (odvisnost) kot pozitiven (nizka odvisnost) in model drugih kot pozitiven (nizka odvisnost) so predstavniki skupine varnega tipa odrasle odzivnosti. Zanje so značilni svoboda, spontanost, udobnost, sproščenost v interakcijah z drugimi.

Odrasle osebe model sebe (odvisnost) kot pozitiven (nizka odvisnost) model drugih kot negativen (visoka odvisnost). Ti odrasli so navadno odklonilni, nasprotno odvisni, zanikajo odnose in so odvisni od kontrole.

Odrasli, ki imajo model sebe kot negativen (visoka odvisnost) in model drugih kot pozitiven (nizka odvisnost). Ti odrasli so navadno preokupirani z odnosi.

V četrto skupino uvrščamo odrasle osebe, ki imajo model sebe (odvisnost) kot negativen (visoka odvisnost) model drugih kot negativen (visoka odvisnost). Ti odrasli so navadno plašljivi, strah jih je pred intimnostjo in so socialno izogibajoči.

S prizadevanjem globljega razumevanja odzivnosti v omenjenih tipih otroške navezanosti in odrasle odzivnosti, moramo razumeti dinamiko in elemente posameznih tipov navezanosti kot so mehanizem kompulzivnega ponavljanja in projekcijska in-introjekcijska identifikacija, afektivni psihični konstrukt, regulacija afektov in pred tem afekti (jeza, strah, sram, gnus in veselje), temeljni afekt in njegovi obrambni mehanizmi, motorika ter spomin. Torej so stili navezanosti, temeljne emocije (strah, sram, stres) in njihov razvoj in spomin osnova človekove psihične strukture.

Afektivni psihični konstrukt je nezavedni mehanizem, nezavedni program dojemanja sebe in drugih na podlagi temeljnega afekta zgodnjih odnosov v družini (Gostečnik 2011, 63-65)

Na podlagi implicitnega spomina v novem vzajemnem odnosu lahko odrasli posameznik pride do afektivnega konstrukta. Od afektivnih psihičnih konstruktov bo odvisno, kako se bodo izoblikovale vezi med člani družine, od tega, kakšne oblike navezanosti v posameznem odnosu podpira sistem, pa bo odvisno, kakšno obliko navezanosti bo lahko razvil

otrok in na katere notranje delovne modele se bo preko afektivnih psihičnih konstruktov navezal. (Kompan Erzar 2006, 6-47)

Kot je zapisala avtorica dela Ljubezen umije spomin, Lia Katarina Kompan Erzar, moramo vedeti, da se tipi navezanosti prepoznajo na ravni odrasle drža in na ravni vedenja otrok.

Temeljna dinamika razvoja navezanosti sta odzivnost in senzomotorni razvoj. Odzivnost je osnovna danost, ki določa kvaliteto odnosov in določa človekov karakteristični stil in to je točka, kjer se začne odgovorno starševstvo v usmerjanju, sprejemanju in odzivnosti na otrokov karakteristični stil. (Kompan Erzar 2006, 74).

Motorika je druga, z rojstvom dana sposobnost otroka, poleg odzivnosti. Od otrokove motorike je odvisno, kako hitro se bo začel otrok gibati, klicati mamo in očeta. Z motoriko je tudi povezano, kako uspešno se bo otrok branil pred vsiljivostjo in od tega je odvisno ali je otrokovo telo sproščeno in ali se lahko giblje (75).

Raziskovanje strukture navezanosti in njenega razvoja je izpostavilo sedem ravni, na katerih se odvija nastanek patološke navezanosti, ne-varna navezanost in njene plasti segajo do jedrne osebnosti, ki je varna navezanost. Neustrezen odnos s starši povzroči motnjo varne navezanosti in nastaja počasi, preko ponavljajočega se neustreznega vedenja na različnih razvojnih stopnjah (80).

Po Kompanovi se te plasti razvijajo v svojem redu. V jedru je zasidrana varna navezanost, nad njo nastane bolečina travme (ločitev od staršev, izguba, odsotnost stika), ta povzroči žalost, obžalovanje in obup, kar pa vodi v nezavedni bes do osebe, s katero je bil otrok povezan, toda ker izražanje besa in agresivnosti do ljubljene osebe ogroža stik s to osebo, otroka ob besu preplavlja tudi tesnoba (anksioznost), ki je stalni spremljevalec agresivne reakcije. Nezavedni bes, jezo tesnobo prekrije občutje sramu in krivde ter doživljanje sebe kot slabega. Ker je otrok svoj bes do drugega oz. drugih potlačil in ker je ostal sam v čutenjih besa, tesnobe in sramu, poskuša otrok zdaj poiskati stik tako, da bo začel kriviti sebe in se sovraži. To sovraštvo in zatekanje v krivdo se na zunaj kaže kot nesposobnost

vzdrževanja čustvene bližine. Stalna prisotnost jeze v nezavednih procesih je eden od temeljnih znakov, ki kažejo, da gre v odnosih določene osebe za ne-varno navezanost (81).

Nadalje Kompanova povzema Sigla, da pretekli dogodki oblikujejo prihodnje izkušnje, ki so oblikovale človeške možgane. Iz teorije raziskovanja človeške psihične strukture izhaja spomin kot pomembna komponenta. Poznamo dve vrsti spomina in sicer implicitni spomin zgodnji spomin, ki ne zahteva pozornosti; je neverbalni in telesni. Telo si samo po sebi zapomni pretekle dogodke iz človekovega življenja. Eksplicitni spomin poznejši spomin, ki zahteva pozornost, se začne okrog 2. leta starosti, ko začne otrok govoriti (123-128).

Kompanova razlaga, da lahko odrasli posameznik, na podlagi implicitnega spomina v novem vzajemnem odnosu, pride do afektivnega konstrukta. Tako razumevanje povezave med navezanostjo in čustveno dinamiko intimnih odnosov je inovativen prispevek relacijsko družinskega modela, ki omogoča razrešitev patoloških relacijskih zapletov z vzpostavitvijo prave hierarhije afektivnih vezi in odpira pot do globinskega preoblikovanja čustvenih vzorcev odnosa preko zakonskega odnosa, v katerem se ne-varna navezanost pokaže, omogoča tudi preoblikovanje ne-varnega starševstva v varno in prekine sicer avtomatični medgeneracijski prenos ne-varne navezanosti, zlorab in travm. (Kompan Erzar 2006, 123-130)

Afekt je tista temeljna energija sistema (družine), ki poganja razvoj čustvenih vezi. To je čustvena dinamika, ki najmočneje zaznamuje sistem in odnose ter ima dve ravni in sicer direktno telesno raven in občutje. Direktna telesna raven, ki je običajno nezavedna, se izraža preko neverbalnih znakov in vedenja (ton glasu, izraz obraza in stanje telesa). Druga raven afekta pa je občutje, ki pomeni zavestno raven emocionalnega stanja in se izraža preko samozavedanja in je včasih omejeno na preprosto zavedanje, prijetno in neprijetno ali splošno občutje napetosti. (Kompan Erzar 2006, 26)

Če hočemo razumeti dinamiko afekta, moramo opisati njegovo umeščenost v času. S terminom razpoloženje opisujemo eno temeljnih značilnosti afekta, to je njegova nespremenljivost. Primarne emocije se ne spreminjajo, spreminja se samo stopnja

zavedanja in ločevanja stanj zavesti, občutij in sposobnost človeka, da jih poimenuje. Afekt je nespremenljiv, zajema telesna stanja in kaže na temeljno vzajemnost medosebnih odnosov. Afekt, ki je najbolj zaznamoval določen sistem v nekem časovnem obdobju in ki oblikuje mišljenje, čutenje in doživljanje znotraj sistema, imenuje relacijska družinska terapija temeljni afekt. Afekti so vedno temeljni povezovalci vsakega sistema in odnosa. (Kompan Erzar 2006, 95-98)

Regulacija afekta je sposobnost zavedanja afekta, razdelava čutenj in obogatitev čustvene dinamike sistema (afekt se ne uniči ali izgine, ampak regulira). Afekti se regulirajo znotraj posameznika in preko drugih, v medsebojnih odnosih. Regulacija zahteva zaznavanje in zavedanje afekta in njegovo regulacijo, razumevanje njegove funkcije in pomena. (Kompan Erzar 2006, 47)

Prva emocija sta strah in tesnoba. Pri otrokovi starosti enega leta in pol se razvije sram, med njimi pa se pojavijo še žalost, veselje, jeza in gnus.

Strah in tesnoba sta z emocionalnega vidika telesno zaznavanje nevarnosti. Posamezniku nakazujeta, kaj je zanj nevarno in ogrožajoče. Tesnoba in strah govorita telesu, naj bo pripravljeno na akcijo. Poznamo funkcionalno tesnobo (na robu prepada avtomatično naredimo korak nazaj) in nefunkcionalno tesnobo (ko bi posameznik v življenju moral narediti korak naprej, sprejeti pomembne življenjske odločitve ali spremeniti način življenja pa tega ne naredi). Skupni imenovalec običajnega strahu in tesnobe je strah pred smrtjo. Strah pred socialno smrtjo pa je prav tako tesnoba in strah pred zavrnitvijo in prekinitvijo stika. Zavestno prepoznani strahovi odpirajo možnost soočanja in predelave strahu. Soočanje z virom strahu je namreč ključna komponenta predelave strahu. (Kompan Erzar 2006, 108-113)

Zaznane nevarnosti so lahko nevarnosti za fizično in psihično preživetje (strah pred zavrnitvijo, strah pred izgubo stika z ljubljeno osebo). Enaka reakcija strahu in tesnobe je značilna pri boju za preživetje. Človek (zaradi razvitosti in domišljajskih sposobnosti korteksa) je sposoben čutiti tesnobo in strah tudi pri namišljenih situacijah in reakcijah, ki se sploh še niso zgodile.

Počasni in hitri proces strahu. V hitri proces strahu, kamor spadajo odzivnost in vsa avtomatična dejanja, ki pošiljajo informacije iz čutil (oči, ušesa, koža, nos, jezik) skozi talamus v amigdalo, amigdala ovrednoti čutni vnos in ga takoj prevede v telesni odziv. V počasnem procesu strahu se informacije bolj natančno preučujejo, se primerjajo s spomini in oblikujejo zavestne odločitve, kaj naj na podlagi teh informacij naredimo. (Kompan-Erzar 2006, 108-114)

Ključna čustvena dinamika v soočanju s stresom in strahom je dinamika sramu, ki je prevladujoče čustvo drugega leta življenja. Zanj je značilna prekinitev stika, v odnosih se kaže kot nezmožnost ali prekinitev očesnega kontakta. Dinamika sramu je ključna točka novega vzpostavljanja sposobnosti radovednosti in samostojnosti. Stik z okoljem zdaj vključujejo tri osebe oz. dva načina regulacije afekta in dobra prehodnost med njima. (V luči relacijske teorije otrok ponotranji vzdušje odnosa med materjo in očetom, ali kar je enako prehodnost med enim in drugim načinom navezanosti). Otrok se preko sramu nauči iskati stik z okoljem in se zavarovati pred njim. Zato je sram izrazito negativna emocija, z bistvenim mestom v razvoju regulacije emocij. Otrok je sposoben okušati sram samo preko navdušenja in veselja (v pozitivnem stanju). Blokada tega navdušenja povzroči hiter prehod v stanje nizkega vzdrževanja oz. pasivnosti. Nujno se mora vzpostaviti stik z okoljem, samo tako bo postal sram signal otroku, da je z njim vse v redu, da pa se je zgodilo v okolju nekaj, kar zahteva spremembo v njegovem delovanju. Če je meja povezana z jezo, kar pomeni, da je otrokova iniciativa trčila ob posmeh in zaničevanje, se bo otrokovo vzdraženje povečalo, otrok ne bo občutil sramu, ampak neobvladljivi bes in frustracijo. Čutil bo, da je z njim nekaj hudo narobe, saj so ga zavrnili, ne bo pa imel nobenega ključa, kaj lahko naredi, da spet vzpostavi stik z materjo. Tako ne bo več ločil med seboj in svojim vedenjem. Sram, ki je posledica posmeha, povzroči upad aktivnosti, jeza, ki je drugi del posmeha, pa zahteva takojšnjo reakcijo. Ta nevzdržna napetost med zahtevo in takojšnjo reakcijo ob hkratnem upadu afekta v otroku povzroči nemi bes. Za razliko od posmeha, ki prihaja od zunaj, je sram čustvo, ki se vzbudi v otroku takrat, ko širi prostor svoje iniciative. Na podlagi tega čustva otrok spozna meje, ki mu omogočijo, da ohrani iniciativnost znotraj razsežnosti. Dokazano je, da so zgodnje neregulirane izmenjave

zaničevanj in poniževanja postala oblika patologije in pomemben vir prenosa hudih emocionalnih motenj, ki so povezane z nezmožnostjo regulacije agresije. V klinični praksi je zloraba otroka vedno povezana z dinamiko sramu in poniževanja. Kasneje v življenju se ti mehanizmi ponavljajo v odraslih intimnih odnosih. Ti odnosi so edina možnost za posameznika, da se nauči prepoznavati najgloblja občutja sramu in da razvije pravo sposobnost regulacije emocionalnih stanj. Sram v odraslih odnosih je sposobnost, da zavestno izkušaš psihobiološko stanje, zaznamovano s sramom, je bistvena, saj odprto priznani sram omogoča, da negativna čustva izkušam, raztrosim in prenesem navzven. Če sram zaobidemo, to staj še vedno obstaja in vpliva na naše zavedanje, četudi ne zavestno, s tem pa pri e posamezniku, pride do zastoja v aktivnem razreševanju afekta sramu oziroma zavestne predelave sramu in razrešitve (Kompan Erzar 2006, 115-121)

Ključni mehanizem, ki omogoča psihobiološko uglasenost, je mehanizem projekcijske identifikacije. Preneseno na sistem družine, bi ta dinamika pomenila, da otrok svojo notranjo strukturo izgrajuje ob očetu, materi in odnosu med njima. Otrok se neposredno iz odnosa med staršema uči regulacije svojih čutenj. (Kompan Erzar 2006, 115-121)

Zgodnja nega in globok stik z otrokom lahko prepreči katastrofalne posledice dolgotrajnega stresa, tudi če gre za stres, ki ga bo otrok kasneje doživljal v isti družini. (Kompan Erzar 2006, 122)

Mehanizem navezanosti, emocije in spomin so temeljne strukture, ki omogočijo otroku, da se razvije v okolju afektov in zaradi njih lahko preživi v svetu afektov, ki je temeljno okolje razvoja. Afekta strahu in sramu sta najmočnejša afekta, ker najgloblje vplivata na možnost posameznikove regulacijske sposobnosti in ustvarjata okvir njegovega miselnega, čustvenega in motoričnega sveta. Starševski način regulacije sramu in strahu daje širino in globino otrokovega razvoja. (Kompan Erzar 2006, 130-131)

Mehanizem projekcijsko-introjekcijska identifikacija je temeljni mehanizem, ki nam lahko pojasni delovanje procesa kompulzivnega ponavljanja in vzroke, ki proces povzročajo in vzdržujejo. Posameznik v tem procesu svoje čustvene ali miselne vsebine pripisuje

drugemu oziroma jih vanj projecira, drugi pa se z njim identificira ter jih ponotranji oziroma introjicira. (Gostečnik 2011, 219)

S tem mehanizmom je mogoče razložiti, kako se določena čutenja, razmišljanja in organski odzivi potlačijo v posameznikovo podzavest oziroma nezavedno sfero in ustvarijo afektivni psihični konstrukt, katerega smo razložili že na začetku. Pri tem posameznik ustvarja obrambne mehanizme, ki ga varujejo pred vdorom razdiralnih afektov v posameznikovi psihični strukturi. Vendar pa se ta prepovedana čutenja prek mehanizma projekcijsko-introjeksijske identifikacije vedno znova prenašajo na medosebno in sistemsko raven. Na osnovi kompulzivnega ponavljanja se afektivni psihični konstrukt samo utrdi in vedno znova odraža na intrapsihični, interpersonalni ter sistemski ravni, ker ravno ti afekti in organski odzivi obljublajo odnos ter kličejo po razrešitvi. (Gostečnik 2011, 219)

Mehanizem introjekcijske identifikacije prinaša odgovor, zakaj ljudje dopustijo, da postanejo tarča procesa projekcijske identifikacije, zakaj se naslovniki izpostavljajo manipulaciji, ki se vedno konča v procesu introjekcijske identifikacije s prevzemom čutenj kot so jeza, frustracije, depresija itd., zakaj ljudje vztrajajo v odnosih, ki jih zaznamuje projekcijsko-introjeksijska identifikacija ter to kompulzivno ponavljajo, čeprav jim to povzroča anksioznost, kronične frustracije in nezadovoljstvo. (Gostečnik 2011, 182)

3.2 INTRAPSIHIČNA PODOBA BOGA IN RELIGIOZNO IZKUSTVO V ODRASLOSTI

V razvoju intrapsihične podobe Boga gre za posebno obliko notranje psihičnih podob v razvojnem procesu posameznikove osebnosti v primarni družini (Gostečnik 2000, 302). Po Gostečniku sta a vidik je raziskovala Rizzutova in kasneje MacDarha. Otrokovo doživljanje odnosov je tisti temeljni material, iz katerega otrok gradi podobe o sebi in drugih na podlagi odnosov s starši. Raziskave dokazujejo vzporednice s teorijo navezanosti.

Otrokov čut za Boga in intrapsihična podoba Boga sta na kompleksen način povezana s starši. Otrok starše doživlja kot dobre ali kot slabe, skladno s tem doživljanjem se gradi intrapsihična podoba Boga. Lahko pa je podoba povsem nasprotna, Bog je lahko v tej zgodbi povsem dober in verujoč, medtem ko so starši doživljani kot neskrbni, slabi in neljubeči ali pa obratno, starši idealizirani, Bog pa je razvrednoten. (Gostečnik 2000, 303)

Družinski odnosi formirajo temelj intrapsihične božje podobe na zelo kompleksni osnovi in ta podoba se razvije, ko otrok odraste v mladostnika in potem v zrelo osebo. Intrapsihična podoba Boga postane univerzalna, ko oseba dozori in takrat se navadno loči od intrapsihične starševske podobe (Gostečnik 2000, 304)

Psihoanalitičarka Ana-Maria Rizzuto je Meissnerja in Claira dopolnila in razvijala zgodbo o otrokovi intrapsihični podobi Boga v tem, da otrok ustvarja Boga nezavedno iz izkustva vsakodnevnega življenja, ljubezni in konkretnega doživljanja družinske molitve, zgodb in vprašanj, ki jih zastavlja staršem. S tem je povedala nasprotno, kot je dokazoval Freud, da intrapsihične podobe Boga ustvarja otrok iz svoje fantazije. Najbolj pomembno je, katero vzdušje je povezano z zgodbo o Bogu in imenu božje kot tudi, kakšna je podoba ljubezni, ki jo otrok doživlja s svojimi starši in med staršema, in šele potem se otrok postopoma uvede v uradno in institucionalno religijo, pravi Gostečnik ko povzema Rizzutovo (305).

Zgodnja religiozna vzgoja ima velik vpliv, vendar jo otrok sprejme v svojo notranjost preko tistega načina dojemanja sveta, ki se je izgrajeval v svoji družini. Z drugimi besedami, otrok religiozno vzgojo sprejema skozi osebno notranjo podobo o svojem privatnem Bogu. Ta osebna notranja podoba privatnega Boga pa ima lahko poleg razumskega pomena tudi psihično energijo in dinamiko žive osebe (304).

Osebna notranja podoba privatnega Boga je lahko tudi odgovor, zakaj lahko posameznika še vedno srečaš v Cerkvi, kljub negativni izkušnji v religiozni vzgoji izven družinskega okolja.

Gostečnik po Winnicottu poudarja pomen otrokovega zaupanja v mater v njunih interakcijskih doživetjih. Po Gostečniku je dovolj dobra mati tista mati, ki lahko v otroku vzpodbudi dovolj zaupanja v svet v katerem se znajde otrok, da bo lahko posegal izven svojega privatnega sveta. Ta potencialni prostor je ustvarjen samo v odnosu, v katerem vlada občutje varnosti, kar pomeni, da otrok lahko zaupa in sme biti odvisen od matere in drugih akterjev v okolju. Občutek varnosti se kasneje introjecira in postane temeljni element otrokove psihične strukture. Interpersonalno izkustvo zaupanja in varnosti je temelj psihičnega prostora ali potencialnega medosebnega čustvenega prostora, saj gre za separacijo in obenem združevanje. Pozneje se prevede v celotni kulturni svet oz. kulturna doživetja in velja za potencialni prostor med posameznikom in okoljem. S tem je Winnicott pokazal na relacijski model, ki je osnova in izvor kulture in ostalih domen. (307).

Temeljna teza Rizzuotove je, da noben otrok, ki je vzgojen v naravnih okoliščinah ne preide ojdipovske faze, ne da bi v sebi formiral vsaj osnovno intrapsihično podobo Boga, ki lahko postane del posameznikovega religioznega življenja ali pa ostane v latentnem stanju ter neaktivno biva v podzavesti (320).

Vsak posameznik v različnih življenjskih obdobjih večkrat transformira in spreminja svoje intrapsihične podobe Boga. Posameznikova intrapsihična podoba se lahko popravi, spremeni. To se zgodi, ko posameznik popravlja intrapsihične podobe staršev ali jaza. V kolikor intrapsihična podoba Boga ne gre v korak z ostalimi intrapsihičnimi spremembami jaza, lahko zelo kmalu postane izven konteksta. Npr. zelo razumni odrasli imajo lahko infantilno, otroško religiozno zavest, ki se ne sklada z njegovim emocionalnim in intelektualnim razvojem (320).

Rizzuotova je v svojih znanstveno empiričnih raziskavah raziskovala osnovne elemente v otrokovem najzgodnejšem obdobju, ki bistveno pripomore ali pa zavre proces razvoja vere v Boga in trdi, da gre pri religioznem doživljanju za izredne paralele med otrokovimi odnosi s starši in njihovo intrapsihično podobo Boga ter osebnim odnosom do Boga.

Torej gre za proces formiranja intrapsihične podobe Boga, ki zaobjema kompleksne razvojne, psihične in relacijske spremembe, te pa učinkovito vplivajo na celoten razvoj in privedejo posameznika do odnosa z Bogom, ki ima vse psihične potencialne žive osebe. Proces formiranja in reformiranja osebne intrapsihične podobe Boga se nikoli ne zaključi. Začne se pred petim ali šestim letom starosti. Zrela oseba ponovno sreča Boga svojega otroštva na vsakem koraku svojega življenja (Gostečnik 2000, 303).

Rizzuotova je s skrbno oblikovanim vprašalnikom in osebnimi intervjuji s posamezniki, pridobila karseda celotno podobo življenja vsakega posameznika, o njihovih odnosih in konfliktih po posameznih razvojnih fazah posameznika. V vprašalniku in v zasebnih intervjujih je namenila največ pozornosti posameznikovemu doživljanju odnosov s svojimi starši in na osnovi tega zaključila, da je za otrokovo kreacijo intrapsihične podobe sakralnega, najbolj pomemben odnos otroka s svojimi starši, kako starši dojemajo in prakticirajo svojo vero ter kako, kdaj in v kakšnem vzdušju molijo (320).

Rizzuotova je posameznike razdelila na osnovi vprašalnika in intervjuja v štiri skupine. Tisti v prvi skupini so bili gotovi, da Bog je in je z njim možno imeti raznolike odnose. Ti posamezniki so lahko formalni verniki, verniki, ki globoko verujejo in ob in v Bogu iščejo smisel življenja, tolažbo in rešitev. V drugi skupini so bili posamezniki, ki so izrazili dvom v obstoj Boga. Ti posamezniki so lahko neformalni verniki, priznavajo neko višjo silo, vendar nimajo nobenega osebnega odnosa z njim. V tretjo skupino je uvrstila posameznike, ki zanikajo Boga. Ti posamezniki so vzhičeni, jezni ali tiho presenečeni, ker vidijo druge globoko zaposlene z vprašanjem o Bogu, ki pa njih v resnici ne zanima. Ti posamezniki so ateisti, ki zanikajo Boga, se proti njemu izrecno borijo ali pa so brezbrizni. V četrti skupini pa so posamezniki, ki se borijo proti Bogu. Borba z zahtevnim, krutim Bogom. Niso prepričani v njegovo eksistenco. V tej skupini so žrtve nasilja in zlorab, ki tudi v Bogu vidijo kruto neusmiljeno osebo (321).

Naša najzgodnejša občutja jaza se po Rizzuotovi razvijajo v iskanju našega jaza, ki se zrcali v materinih relacijah, če bo ogledalo »zlomljeno ali zatemnjeno«, bo naše občutje

popačeno. Zanja so najzgodnejša doživetja zrcaljenja osnova, ki oblikujejo pozitivno samopodobo človeka v samem jedru naše intrapsihične podobe Boga (323-324).

3.3 POKLICNA DRUŽINSKA DEDIŠČINA ALI KARIERNI DNK

Orenia Yaffe-Yanai, klinična in poklicna terapevtka z dolgoletno prakso na svetovalnem področju v Izraelu, Jordaniji, Evropi in ZDA, je imela izreden vpliv na kadrovice, politike in na široko množico posameznikov, ki so se srečevali s svojo poklicno krizo. Razvila je zanimiv pristop k zdravljenju kariernega zastoja, ki ga razloži kot signal za pomemben preobrat na poklicni poti. Poklicne zaplete je ustvarjalno povezala s poklicno družinsko dediščino, »kariernim DNK«, (poklicnem genu) in s tem odprla vrata odkrivanju kariere polne strasti.

Travnikarjeva povzema Yaffe-Yanai, da se osebe, katerih starševski liki niso odsevali poklicnih modelov, (ne)navadno ne zavedajo primanjkljaja v sebi. Bistveno za prepoznavanje problema in reševanje poklicne izpolnitve je opredelitev problema, kaj nam manjka, in tega, kar imamo in od kod izvira (Travnikar 2013, 43). Do kroničnega poklicnega zastoja pride takrat, ko posameznik ne zmore prepoznati nove priložnosti, možnosti spremembe (Yaffe-Yanai 2009, 61). Posameznik ponovno odigra asimilirani »družinski gen« (95).

Risanje poklicnega družinskega drevesa ali genograma omogoča poiskati skrite talente, »izgubljene« in prepovedane poklice ter poklice po katerih se družina odlikuje (62). V genegram je smiselno vpisovati moške poklice staršev, hobije, uspešnost itd. Če je bila babica npr. gospodinja, lahko predvidevamo, kaj jo je veselilo. Lahko je bila odlična gostiteljica, zato lahko predvidevamo, da bi bila dobra v odnosih z javnostjo ali svetovalka. (Travnikar 2013, 43).

Otrok, ki raste v družini s poklicnimi zgodbami o uspehu, ponotranji sporočilo uspeha, v nasprotnem primeru otrok poražencev ponotranji sporočilo o neuspehu. V kolikor pa starši

prepovedo izbiro nekega poklica, spodkopljejo našo sposobnost za delo in uresničitev svoje zamisli (Travnikar 2013, 43). Torej lahko govorimo o poklicnem genu ali psiho-poklicnem genu, pravi Travnikarjeva, ki povzema Oriano Yaffe-Yanai.

Večina nas doživi nezavedne vzporedne procese, ko eden od naših članov družine začne proces iskanja in spremembe (Yaffe-Yanai 2009, 75). Vzporedni družinski procesi delujejo v družini po njihovih članih preko ciklov in ko se začne sprememba pri enem posamezniku, se sprememba zgodi pri vseh na boljše ali na slabše. Gostečnik ta proces poimenuje kot »feedback« zanke. Če se oseba zaveda, da vpliva na sistem in povzroči spremembo, govorimo o pozitivnem »feedbacku«, v kolikor pa ne in se ohranja nezdrava homostaza, pa govorimo o negativnem »feedbacku« (Travnikar 2013, 44).

V družini se torej oblikujejo tudi karierne poti, ne glede na njeno razbolelost. Vsak član družine nosi svoj poklicni gen, psiho-poklicni gen ali poklicni mem, kot ga tudi imenuje Oriana Yaffe-Yanai. Kot smo že govorili, nosi sporočilo o karierni dediščini. Sporočilo je odvisno od tega, kaj je otrok ponotranjil. Otrok je lahko ponotranjil poklicne zgodbe o uspehu ali pa poklicne zgodbe o porazu svojih staršev ali njemu pomembnih ljudi. Yaffe-Yanai se sprašuje, če je možno popraviti okvarjeni gen z dekodiranjem okvarjenega poklicnega gena. Odgovarja, da lahko, če razbijemo genetsko kodo. To pomeni, da se je družinski člani zavedajo in jo previdno preusmerijo (Yaffe-Yanai 2009, 57).

4. INTRAPSIHIČNA PODOBA BOGA IN STRAST DO SLOVENSTVA

Ali je možno z relacijskimi teorijami dokazati, da se intrapsihična podoba jaza oziroma sebe in intrapsihična podoba Boga gradijo v družinskem okolju? Je možno to prenesti na narodno zavest naroda? Narodno zavest posameznika? Domovina kot »dovolj dobra mati«, ki proizvede dovolj varnosti in zaupanja, da lahko oseba v njej živi, dela in ljubi?

Otrokov čut za Boga in intrapsihična podoba Boga sta na kompleksen način povezana s starši. Otrok starše doživlja kot dobre ali kot slabe. Skladno s tem doživljanjem se gradi otrokova intrapsihična podoba Boga. Otrok doživlja starše kot dobre in Bog je dober (varna navezanost). Obratno, če so starši slabi, je Bog slab (ne-varna navezanost). Lahko pa je nasprotno. Bog je dober, starše pa otrok doživlja kot slabe, neskrbne in neljubeče ali pa so starši idealizirani, Bog pa razvrednoten. Družinski odnosi formirajo temelj intrapsihične Božje podobe na kompleksni ravni. Ko otrok odrašča v mladostnika in potem v zrelo osebo, se intrapsihična podoba Boga razvija in navadno loči od interpsihične starševske podobe ter postane univerzalna. (Gostečnik 2000, 303)

Ali so paralele tudi med narodno zavestjo in intrapsihična podoba Boga in s tipi navezanosti?

Otrok doživlja starše kot dobre in intrapsihična podoba domovine je dobra. Take osebe v sebi čutijo, da so zadovoljene vse njihove eksistencialne življenjske ravni. So srečne, ustvarjalne in uspešne. Čutijo se svobodne.

Otrok doživlja starše kot dobre, intrapsihična podoba domovine pa je negativna. Take osebe v sebi čutijo, da niso zadovoljene njihove eksistencialne življenjske ravni. V krogu družine so srečne in ustvarjalne, manj svobodne zaradi deficita nekaterih eksistencialnih življenjskih stvari.

Otrok doživlja starše kot slabe, neskrbne in neljubeče, njegova intrapsihična podoba domovine pa je dobra. Take osebe se v krogu družine ne čutijo varne in srečne. Taki posamezniki lahko vidijo svojo rešitev v begu iz družine. V tem trenutku lahko tak posameznik poišče v prostoru idealne posameznike, ki so mu pomagali osmisliti njegovo življene namesto staršev.

Otrok doživlja starše kot slabe in intrapsihična podoba domovine je negativna. Take osebe v sebi čutijo, da niso zadovoljene njihove eksistencialne življenjske ravni. V krogu družine se ne čutijo srečne, zaradi pomanjkanja jim upade ustvarjalnost in tesnoben občutek svoboda. Take osebe težko vidijo oziroma ne vidijo rešitve v begu iz družine, kot tudi ne vidi idealnih posameznikov izven družinskega okolja. Te osebe se lahko utaplajo v svoji

depresiji? Lahko životarijo ali neutrudni uporniki, ki ne gre v kontekst z njihovo biološko starostjo. Čakajo milostni čas kronosa, ko je Bog obljubil v odrešenje po dolgoletni bolečini, trpljenju in krizah in čas kairosa kot čas priložnosti transformacije njegovih eksistencialnih življenjskih ravni.

Otrokov čut za narodno zavest in intrapsihična podoba domovine sta na kompleksen način povezana s starši? Otrok starše doživlja kot dobre ali kot slabe. Materni jezik. Družinske vrednote. Možnost šolanja. Možnost zaposlitve. Možnost ustvarjanja in napredovanja. Možnost poštenega plačila. Možnost počitka. Brezposelnost. Skladno s tem doživljanjem se je gradila otrokova intrapsihična podoba domovine, strast do slovenstva? Najbolj pomembno je katero vzdušje je povezano z zgodbo o domovini in imenu Slovenija in kako otrok doživlja svoje starše v domovinski zgodbi!

Vzgoja za narodno zavest ima velik vpliv, vendar jo otrok sprejme v svojo notranjost preko tistega načina dojemanja sveta, ki se je izgrajeval v njegovi družini. Če so bili starši zavedni domoljubi, bodo tudi njihovi otroci, ne glede na to, v kateri deželi imajo novi dom. Potem takem razumemo močna narodna zavest, identiteta iz strasti »Slovenec sem!«, ko Slovenija še ni imela svoje države .

Kaj pa pravi Cankarjev Klanec za naš čas? Franckin tek za vozom? Klanec je metafora, geto revežev na eni strani, na drugi pa bogata krošnja Slovencev v zamejstvu in identiteta iz strasti. Vstopno mesto našega raziskovanja in razmišljanja sta dva Slovenca iz različnega časovnega obdobja, obdobja Ivana Cankarja in obdobja Borisa Pahorja. Slovenska predstavnik identiteta iz strasti »Slovenec sem!«

Ko otrok odrašča v mladostnika in potem v zrelo osebo, se intrapsihična podoba Boga razvija in navadno loči od intrapsihične starševske podobe ter postane univerzalna (Gostečnik 2000, 302). Ali postane intrapsihična podoba domovine univerzalna?

Osebna notranja podoba privatnega Boga je lahko tudi odgovor, zakaj lahko posameznika še vedno srečaš v Cerkv, kljub negativni izkušnji v religiozni vzgoji izven družinskega okolja. Z notranjo podobo o lastni domovini lahko razumemo, zakaj posamezniki kljub negativni izkušnji z domovino gojijo strast do slovenstva izven domovinskega okolja.

Predpostavljamo lahko, da se podoba matere domovine rojeva skupaj s podobo živega Boga v osebnem karakterističnem stilu glede na stil navezanosti.

Med materjo in otrokom se formira interakcijski prostor, prostor izgradnje in preoblikovanja psihične strukture. Gostečnik pravi, da gre za odprt prostor, v katerega vstopi ona-mati z vsemi svojimi značilnostmi in svojo odzivnostjo. Mati k otroku s svojimi predstavami in občutju o otroku in takrat šele začneta skupaj ustvarjati drug drugega. V tem prostoru neznanega, še ne danega, ki je nujni pogoj za rast in razvoj človeka (304-305).

To je človekova najbolj temeljna in naravna drža odprtosti do drugega in sposobnosti, da sliši svoj najbolj notranji svet prav preko odnosov z drugim. Od tod ključni pomen odnosa z materjo, saj se ob njej otrok prvokrat zasliši. Če je podoba, ki jo mati otroku zrcali popačena, bo to popačenje doživel kot grobo prekinitvev njegovega življenjskega kroga, kar bo oslabilo njegov komaj prebujen občutek za lastni jaz. Izgubil bo temeljno gotovost, da ima svojo notranjost in da mu lahko ta spregovori V kolikor se te prekinitve utrjujejo in množijo, bo otrok za zmeraj ostal ujet med zunaj in znotraj, brez temeljne gotovosti, da resnično biva. Razklan med dve podobi, ki ju spremljajo občutja in spomini na notranjost, in zunanjo z občutji, da mora za preživetja zadostiti zunanji podobi, kakor ga vidijo drugi.(306-307).

Kot smo že predpostavljali, se podoba matere domovine rojeva skupaj s podobo živega Boga v osebnem karakterističnem stilu glede na stil navezanosti. Ljubezen do domovine se rojeva v odprtem prostoru med materjo in otrokom, z vsemi svojimi značilnostmi in odzivnostjo matere domovine. V tem domovinskem prostoru otrok prvič sliši kdo je. Pomembno je, da ta podoba domovine ni popačena, saj jo bo otrok doživel kot grobo prekinitvev njegovega življenjskega kroga. V kolikor so se te prekinitve utrjevale (vojni in

povojni čas) in množile, bo ostal za vedno ujetnik med zunaj in znotraj, brez temeljne gotovosti bivanja v lastni domovini (Slovenci v zamejstvu).

Razklani med dve podobi o domovini, med notranjo in zunanjo, ker jih spremljajo občutja in spomini na notranjo podobo domovine in zunanjo domovino, ker mora za svoje preživetje zadostiti zunanji podobi domovine, kakor ga vidijo drugi.

SKLEP

Najpomembnejša ugotovitev našega študija enote o učenčevstvu v Evangeliju po Marku je ta, da obstajajo določene hipotetične vzporednice med temo učenčevstva in teorijo odrasle odzivnosti, kot tudi z intrapsihično podobo Boga in intrapsihično podobo domovine.

Celo v človekovi poklicni družinski dediščini in dešifriranju le te, ki se sklada s temo učenčevstva, smo lahko prišli do ugotovitve o močnem vpliu tipov navezanosti na karierni DNK osebe. Kariera iz strasti ima izjemne povezave s tipi navezanosti in poklicno družinsko dediščino. Se pravi, kariera iz strasti leži v kariernem DNK osebe in uživa v simbiozi s teorijo navezanosti in bibličnim poklicem učenca s svojim jedrnim stičiščem v primarni družini osebe, v primarnem odnosu mati - otrok.

Ta oseba je iz materinega zrcaljenja prvič slišala kdo je in brez težav apliciramo na tri človekove dimenzije (telo, duša, duh). Mislimo, da je teorija navezanosti podlaga vsem obravnavanim temam naše naloge, zato smo lahko prišli do sinteze ravno v primarnem temeljnem odnosu mati - otrok.

Vztrajati moramo v odnosu z Njim, tudi ko se rušijo človeški argumenti (9,32). Zaupati moramo v njegovo vodstvo tudi takrat, ko trepetamo pred podobo križa (8,33). Na Jezusovo vprašanje učencem v 8,29 »Kaj pa vi pravite, kdo sem?«, ni mogoče odgovoriti

zgolj z ustnicami. To vprašanje terja dejanje odločitev. Stopati moramo z Njim v svojem vsakodnevnem poklicu (1,17). (Matjaž 2005, 642)

S kontemplativno molitvijo bomo zavestneje preverjali svoje življenje in neustavljivo hrepeneli se srečati z Gospodom ter vedno znova in znova upravičeno upamo, da se rodi svet, ki čaka, da se rodi. Molitev dela teologa in če si teolog

POVZETEK

V Markovem evangeliju je najpomembnejša tema vprašanje učenčevstva, ki sooblikuje glavno temo evangelija, ki je razodevanje skrivnosti osebe Jezus Kristus. To je glavna tema naše raziskovalne naloge, kjer želimo na podlagi razčlenjevanja, strukturiranja in analiziranja osrednje enote o učenčevstvu (Mr 8,22–10,52) raziskovati odzivnost oseb v različnih medosebnih odnosih in ugotavljanje njihovih karakternih značilnosti. Pri tem se opiramo na načela proučevanja Markovega evangelija po Williamsu in na osnovno eksegetsko analizo in s tem zaokrožimo razčlenjevanje in strukturiranje enote v teoriji navezanosti in intrapsihični podobi Boga v kontekstu učenčevstva in stranskih oseb. Aplikacija teorije odrasle odzivnosti na Petra je bila možna in je zgolj hipotetična in nima nič skupnega z interpretacijo bibličnega besedila. Razvili hipotetični Petrov primarni odnos mati-otrok, ki je temelj Petrove psihične strukture, njegovega čutenja, doživljanja in razumevanja sveta. V tretjem poglavju razvijemo predstavitev razvoja odrasle odzivnosti in intrapsihične podobe Boga, ki je končno odvisna od odnosa otrok-starši, starši-starši in vzdušja v njihovem prostoru in od tega, koliko je v tem prostora za Boga, ki se je izoblikoval že v primarnem odnosu mati-otrok, ko je mati stopila v otrokov prostor z vsem svojim čutenjem in dožemanjem ter znala pustiti prost vstop tretji osebi, ki je oče. Na tem mestu se je prvinsko izoblikoval prostor za Boga, na nas pa je, ali ga izkoristimo ali ne. Izpostavimo karierna dediščina/ poklicna družinska dediščina, ki prav tako temelji na

družinskih odnosih in je primerljiva z razvojem intrapsihične podobe. Izpostavimo družino kot osnovno celico »zdravega« odnosa, ki je postavljena pred izzive sveta. Posameznik na te izzive odgovarja skozi vzdušje iz temeljnega otrokovega razvoja. To temeljno vzdušje, zaupanje in varnost nato narekuje članom družine, kako gledajo na svet. Z opiranjem na teorijo navezanosti, odrasle odzivnosti in intrapsihične podobe Boga, lahko najdemo odsev tudi za intrapsihično podobo domovine kot dovolj dobre matere. Zaključimo in izzovemo z mislijo, da je v potencialnem primarnem prostoru tudi prostor za intrapsihično podobo domovine, na nas pa je ali ga bomo izkoristili ali pa ne. Slovenci v zamejstvu, so gotovo ga.

KLJUČNE BESEDE

Učenčestvo, učenec, interpsihična podoba Boga, interpsihična podoba domovine, hipotetična, eksegetska analiza, karierni DNK, poklicna družinska dediščina, karakterne značilnosti, aplikacija teorije odrasle odzivnosti, Markov evangelija

SUMMARY

In Mark's gospel the question of disciples is very important. It has influences in the main theme of the gospel, which is the revelation of the personal secrets of Jesus Christ. Therefore the main core of the research, is focused precisely in this attitude of Jesus – the teacher and the students. With this task, author wants to show us the basics of parsing, structuring and analysing central unit of disciples (Mark 8,22–10,52), to explore and present different responses of persons in a variety of interpersonal relationships, their characteristics and interactions in the concrete life stories of the disciples. In doing so, the author relies on the principle of studying the Mark's gospel by Williams, basic exegesis analysis, rounding off parsing and structuring units into the theory of attachment and interpsychic image of God in the context of scholars and side persons. Apostle Peter among the disciples, has a special place in the second chapter. It is reserved for his character and his interaction with Jesus. On the basis of Peter's colorful described response, we can assume his primary relationship of mother-child, when we rely on the theory of attachment, which is the foundation of Peter's psychological structure, his feeling, experiencing and understanding the world. In the third chapter author present the development of the adult responses and interpsychic image of God. Which is dependent on the relationship between child-parent, parent-parent and the atmosphere in their room. How much space is for God, who is already formed in the primary relationship of mother-child. When mother's feelings are in child's space and perception, she lets in a third party, which is the father. The author exposes the family as the basic cell of the "healthy" relationship, which is prepared for the world challenges. Challenges individually answered, through spirit of fundamental child development. The atmosphere of trust and safety, dictates members of the family how they see the world. By building on the theory of attachment, the adult's responses and interpsychic images of God, we can find in a reflection also for interpsychic image of the homeland as a »good mother«. Author has completed and challenge us with the thought. What is the potencial primary space for interpsychic image of the homeland. Whether we use it or not. The slovenians in neighboring countries certainly have use it well.

KEYWORDS

Discipleship, disciple, interpsychic image of God, interpsychic image of homeland, hypothetical, exegesis analysis, career DNA, career family heritage, characterful features, theoretical application of adult responsiveness, Mark's gospel

REFERENCE

- Best, Ernest. 1986. *Disciples and discipleship: studies in the Gospel according to Mark*.
Edinburg (U.K.): T&T Clark LTD.
- Cankar, Ivan. 1991. *Na klancu*. Zbirka Klasje. Ljubljana: DZS.
- Erzar, Tomaž, in Katarina, Komapan Erzar. 2011. *Teorija navezanosti*. Celje: Celjska
Mohorjeva družba.
- Fausti, Silvano. 2005. *Zapomni si in pripoveduj evangelij. Markova pripovedna kateheza*.
Celje: Mohorjeva družba
- Gostečnik, Christian. 1997. *Človek v začaranem krogu*. Ljubljana: Brat Frančišek in
Frančiškanski družinski center.
- Gostečnik, Christian. 2000. *Psihoanaliza in religija*. Ljubljana: Brat Frančišek in
Frančiškanski družinski center.
- Gostečnik, Christian. 2001, *Poskusiva znova*. Ljubljana: Brat Frančišek in Frančiškanski
družinski center. Gostečnik, Christian. 2005. *Psihoanaliza in religiozno izkustvo*.
Ljubljana: Brat Frančišek in Frančiškanski družinski center.
- Gostečnik, Christian. 2011. *Inovativna relacijska družinska terapija*. Ljubljana: Založba
Brat Frančišek, Frančiškanski družinski inštitut in Teološka fakulteta UL.
- Kompan Erzar, Katarina. 2006. *Ljubezen umije spomin*. Ljubljana: Brat Frančišek in
Frančiškanski družinski inštitut v sodelovanju s Celjsko Mohorjevo družbo.
- Matjaž, Maksimilijan. 2003. *Bogastvo Jezusovega učenca*. Tretji dan 2003 (november-
december): 36-41.
- Matjaž, Maksimilijan. 2015. *Eksegeza evangelijev. »Kaj pa vi pravite, kdo sem?«* Priročnik
Teof 25. Ljubljana: Teološka fakulteta
- Matjaž, Maksimilijan. 2003. *Bogastvo Jezusovega učenca*. Tretji dan 2003 (november-
december): 36-41
- Pahor, Boris. 2013. *Knjiga o Radi: dnevnik 2009-2011*. Ljubljana: Cankarjeva založba.

- Travnikar, Tatjana. 2013 *Motiviranost za aktivno iskanje zaposlitve v povezavi s kvaliteto odnosov v izvorni družini ter samospoštovanjem pri brezposelnih*. Magistrska naloga. Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani
- Merenlahti, Petri, in Raimo Hakola. 2004. Characters in the making: individuality and ideology in the Gospels. V: David Rhoad in Kari Syreeni, 2004. *Characterization in the Gospels : reconceiving narrative criticism*. London; New York: T & T Clark International.
- Williams, Joel F. 2002. *Učenčevstvo in stranske osebe v Markovem evangeliju. Tretji dan* 31 (8): 11-17
- Yaffe -Yanai, Orenia.2009. *Kariera iz strasti*. Ljubljana: Planet Gv